

ప్రకృతి

సాహిత్య సమాజ మధ్య మానవ దత్తక

ప్రకృతి, ఆంధ్రప్రదేశ్
విషయ సూచిక
24.6.63

జూన్
1943
సంవత్సర చందా
రూ 3-0-0
బై జి వా డ

ఆహార చికిత్సా శాస్త్రము (కాపీరైటు) ...	161
హోమోపతి నైద్యము ...	163
సుఖ సంహారము ...	166
కనీసికా నిదానము (కాపీరైటు) ...	168
ఆరోగ్య మహత్వము - వ్యాయామము	
నకు గల సంబంధము - దాని	
ఫలితములు ...	171
పాముకాటు నయమైనది	174
ప్రకృతి - నైద్యము ...	175
ఇల్లరికం	177
ప్రకృతి శిక్షాశిబిరము	181

APAH.

స హ జ నై ద్య స చి త్రీ మా స వ త్రి క

సంపుటము 25

సంచిక 6

జూన్ నెం, 1943

ఆహార చికిత్సా శాస్త్రము (కాపీకైటు)

పండ్ల గుణములు

దానిమ్మపండు:— ఇది హిందూదేశమునందంతటను పండును. ఇందు రెండురకములపండ్లున్నవి. 1. పుల్లదానిమ్మ, 2. తియ్యదానిమ్మ. నన్నగానుండి, తుయాది రోగములతో బాధపడు రోగులు మిగతా పుల్లనిపండ్లను తినరాదు కాని, పుల్లనిదానిమ్మ పండ్లను మాత్రము తినుట మంచిది. పుల్లదానిమ్మ పండును తినుటవలన గర్భిణీ స్త్రీలకు ఉదయమున కల్గు ఓకరింత కట్టుకొనును. జ్వరములు అన్నిటియందును పుల్లదానిమ్మపండు ఆహారముగాను పండుగాను పనిచేయును. మూత్రకృచ్ఛ, శిలాశ్లేహము, సికతామేహము, లాలామేహము మొదలగు మూత్రీవ్యాధులం దెల్ల పుల్లదానిమ్మపండు తినుటవల్ల ఘనీభవించిన మూత్రీకాముములు వల్లుబడి దేహమునుండి వెడలిపోవును. పైత్యాశ్మరిగూడ దానిమ్మపండు రసముతో నెమ్మదిగా కరిగించవచ్చును.

అన్నహితవు లేనివారు, అగ్నిమాండ్యమున్నవారు, దానిమ్మపండును కఠిమముగా తిన్నయెడల పైరోగములు తగ్గును. నాలుక విరుపుపుట్టే దాహమున్నప్పుడు దానిమ్మ గింజలు తిన్నయెడల దాహము తగ్గును. తలతిరుగుట, కన్నులు పచ్చబడుట, ఒంటి తలనొప్పి, కన్నులు మంటలు, గొంతులో నొవ, మొదలైన వ్యాధులలో దానిమ్మరసము వలన చాలా మేలు కలుగును.

కఫము గట్టిపడి దగ్గు బాధించుచున్నప్పుడు, దానిమ్మపండు తినినయెడల కఫము వల్లుబడి వెలువరింపబడును. తియ్యని దానిమ్మ పండునందు పుల్లని దానిమ్మపండు నందును గుణము లన్ని ఉండి యింకా కొన్ని గలవు. పుల్లనిపండ్లలో దేహపోషణ చేయు స్వభావము తక్కువగా నుంటుంది. తియ్యని పండ్లలో దేహపోషణ చేయు స్వభావము యెక్కువగా నుండును. పుల్లని పండ్లన్నీ రక్తాతిసారమును

(నత్తురుతో కూడిన విరేచనములు) వృద్ధి చేయునుగాని, పుల్లని దానిమ్మపండు మాత్రము అట్లు చేయదు. రక్తాతిసారమును ఆవును. అయితే నల్లమందువలె ఆవుకు కాదు. ప్రేగులలోని మలములను వెలువరించి, రక్తాతిసారమును ఆవును. తీయనిదానిమ్మపండు అతిసారము, గృహణి, మూత్రాశ్మి, మూత్రాశ్మి, లాలామేహము, శిలామేహము, సికతామేహము మొదలగు వానియందెల్ల అపరిమితమగు మేలును చేయును. రక్తమునందు మాలిన్యములు చేరియుండి దానివలన కలిగే చర్మవ్యాధులయందెల్ల పుల్లదానిమ్మ బాగా మేలును చేయును. తియ్యదానిమ్మ అంతకంటెనూ మంచిది. చర్మముమీద కురుపులు మొదలగునవి ఉన్నపుడు భాగ్యవంతులుగా నుండువారు పుల్లదానిమ్మ రసములో వేడినీళ్ళు కలిపి, దానిలో గుడ్డ ముంచి, కంబళి చుట్టవేసిన యెడల చర్మవ్యాధులు త్వరగా నయమగును. కామిలావ్యాధియందు దానిమ్మపండు రసము చాలా మేలుచేయును. కామిలా వ్యాధిలో చర్మము పచ్చగా నుండును. చర్మముమీద దానిమ్మపండు రసమును రాచి రుద్దినయెడల ఆ పసిమి తగ్గును. దానిమ్మపండు రసము చర్మమునకు రుద్ది ప్రతిదినము స్నానము చేయుచుండినయెడల చర్మ సౌందర్యము వృద్ధిపొందుటయే గాక, చర్మ రంధ్రములు వికసించి చెమట పోయు స్వభావము వృద్ధియగును. రక్తములోని దోషము లన్నియు చర్మములద్వారా బయటకు పోవును.

అందువల్ల దోషములు హరించిపోవుటయేగాక చర్మమునకు మృదుత్వము వచ్చును. సమాన

భాగములు కలిగిన నెయ్యి, దానిమ్మపండు రసము రోజూముఖమునకు చమురుకొని నున్ని పిండితో నలుగుపెట్టికొనినయెడల ముఖము మీద మొటిమ లన్నియు పోవును. ముఖ సౌందర్యమునూ వృద్ధిపొందును. తీయనిపండు క్షయ, ఉబ్బనము, పాండువు, మూత్రావ్యాధులు, చర్మదోషములు, జీర్ణకోశసంబంధమైన వ్యాధుల నన్నిటిని నయము చేయుటయే గాక, మానసిక ఉల్లాసమును కలిగించి, కన్నులకు, మెదడునకు చలువచేయును. అయితే అదివరకే క్షేమముతో దేహ మంతయూ పూరింపబడి బాధపడువారు దానిమ్మపండును తినరాదు. పై వారు అన్నము తినచూ, తోడుగా దానిమ్మపండును తినరాదు.

మాదీఫలము:— కొంచెము చేదుతో కలిపిన పుల్లని రుచిని కలిగియుండును. పుల్లని నిమ్మ, దానిమ్మ, దబ్బ మొదలగు పండ్లయందు వలెనే యిందులోగూడా రక్తమును శుద్ధిచేయు గుణము కలదు. మూత్రము తెంపుగా కాక, అది రక్తములో కలిసి వచ్చే పైతృవ్యాధు లన్నిటి యందును ఎక్కిళ్ళు, వికారము, తలతిరుగుట, తలనొప్పి, కామిల, పాండువు మొదలగు వ్యాధులందెల్ల మాదీఫలరసము యెంతో మేలు చేయును. నోటియందలి అరుచిని పోగొట్టి ఆకలిని పుట్టించును. మూత్రమును జారీ చేయును. మలబద్ధకమును పోగొట్టును. దేహము నందలి మాలిన్యముల విడగొట్టి చెమటగా వెలువడుటకు తయారుచేయును. అందువలననే ఆయుర్వేదము మాదీఫలమును త్రిదోషహరముగా చెప్పినది. మాదీఫలరసము విదాహమును తగ్గించును. ఉదరమునందలి క్రిములను వెలువరించును. మనస్సునకు ఉల్లాసము

హోమోపతి వేద్యము

ప్రకృతివైద్యముకూ, హోమోపతి వైద్యానికీన్ని నన్నిహిత్యసంబంధమున్నది. అలోపతివలె హోమోపతి రోగాలను అణచిపెట్టక వెలువరించుటకే ప్రయత్నిస్తుంది. కనీసికా శాస్త్రమును బట్టి చూచినాగూడా హోమోపతి మందులు దేహములో నిలువకుండా వెళ్లిపోతాయని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. అలోపతి వైద్యములో తీసికొన్న క్వైనా, లోహము, మాండురము, కాంతము, అయోడిన్, పాహణము, పాదరసము, తగరము, మొదలైన లోహములే గాకుండా నాభి, మొదలైన ఓషధులుకూడా దేహములో సంచితమవుతనని కనీసికా నిదానము తెలిసిన మనము సులభముగా గుర్తింపగలుచున్నాము. అందువల్ల అలోపతి వైద్యము సుతరాము ప్రకృతి వైద్యముతో జోడించరా దని తెలియుచునే ఉన్నది. హోమోపతి వైద్యాన్ని మాత్రము ఉభయసాంప్రదాయవేత్తలైనవారు జాగ్రత్తగా వాడవచ్చునని లిండ్లహారు, బ్యాబిట్ మొదలగు సుప్రసిద్ధ ప్రకృతి వైద్యవేత్తలు చెప్పియున్నారు. లిండ్లహారు ఒక చోట అన్నాడుగదా, ప్రకృతివైద్యముతో జోడించినపుడే హోమోపతి సుగుణాన్ని యిస్తుంది. విడిగా వాడితే సుగుణాన్ని యివ్వదు. ఒకవేళ

నిచ్చును. రక్తమునందలి దోషముల పోగొట్టును. కనుక సామాన్యమైన చర్మవ్యాధులందేగాక కొరుకు, నవాయి, వడిసగడ్డలు, అడ్డకర్మలు మొదలగు దుర్బరవ్యాధులందుగూడ యీవండు బాగుగా పనిచేయును. కుషరో

యిచ్చినా ఆ సుగుణము నిలిచిఉండదు.” అని. దానికీకారణము గూడా ఇలా చెప్పాడు. హోమోపతి మాతృలతో ఉండే మందు పరిమాణము అత్యంతఅల్పముగా ఉంటుంది. అందులో మందు ఉన్నచో, లేచో యే విధాన కనిపెట్టజాల సంత స్వల్పముగా ఉంటుంది. అందుచేత అది రసరక్తాది ధాతువుల మీద పనిచేయదు. అది నాశులమీదనే నూటిగా పనిచేసి దేహములో కలుగవలసిన మార్పులను కల్గిస్తుంది. నాశులమీద నూటిగా పనిచేయ కల్గుటకు ఒకానొకతమైన శక్తికలిగిన ప్రక్రియ ఉండాలి. అందువల్ల హోమోపతి మాతృను మర్దనద్వారా నిశితము - అనగా ట్రిచిరేటు (Trichirate) చేస్తారు. అందువల్ల అది చాలా సున్నితముగాను, ప్రతిభావంతముగాను ఉంటుంది. మోటుధాతువులతో చేరినపుడు దానిలోనుండే సున్నితత్వము యెగిరి పోతుంది. అందువల్లనే హోమోపతిమాతృలను యీవైన వస్తువులకు సమీపముగా నిలువడంచును. సబ్బులు, సెంట్లు, తలనూనెలు, ముఖము మెరుగులు, స్నోలు, చిన్నఉల్లి, నీరుల్లి, లవంగము, యేలకీ, ఆవ, నూనె, జాపతి, జాజికాయ మొదలగు వస్తువులను వాడువారు హోమోపతి వాడితే ఆ మందు

గము నందును యీ వండు బాగుగానే పనిచేయును. లోపలకు వుచ్చుకొనుటకేగాక చర్మమును బాగుచేయుటకుగూడ దానిమ్మవండు రసమువలెనే దీనినిగూడ వాడవచ్చును. దీనితో పండ్లగుణములప్రకరణము ముగిసినది.

పనిచేయదు. ఆవకాయ వేసుకొని తిన్నానరే, నా మందు పనిచేస్తుంది అని చెప్పే హోమో పతీ వైద్యునికి శాస్త్రమర్యాద తెలియ దని రూఢిగా చెప్పవచ్చు. హోనిమన్ గాని, తర్వాత వారి అనుయాయులగు పారిస్ గిటన్ మొదలగువారుగాని గ్రంథాలలో చెప్పిన విషయాలను సమ్మతించి హోమోపతీ మాత్రం వాడి ఫలముగానక శాస్త్రమర్యాదయే యెరుగని హోమోపతీ వైద్యుడు ఒక ఓషధినుండి మరొక ఓషధికి మారుస్తూ ఉంటాడు. నిజ మేమనగా అతను మొదట వాడిన ఓషధి కృమమైనదేను. దేహము సున్నితముగా లేక పోవుటవలన అది పనిచేయలేదు. అదివరకే పాపానాదుల సంచయములు (డిపాజిట్లు)గాని ఘాతిన ఓషధి (వాము) కర్పూరము (Camphor) పిప్పరు మెంటు, మెంథాలు, కర్పూర తైలము, మందులుగాని దేహములో చేరియున్నప్పుడును, మొదటి హోమోపతీ మాత్రం పనిచేయదు. నిదానములో బోషములేక, క్రమమైన ఓషధిని ఎన్నుకొన్నప్పుడుగూడా ప్రకృతి వైద్యముద్వారా దేహమును సున్నితము చేసుకొంటేనేగాని హోమోపతీమాత్రం పనిచేయదు అని వైద్యులు తెలిసికొనవలెను. తెలిసికొని, ఓషధిపట్టి, దేహములో నుండి ముతకవిషాదులను వెలువరించిన తరువాత మాత్రమే హోమోపతీమాత్రం పనిచేస్తుంది. రోగము నయమైనతరువాతగూడా యే దురభ్యాసములవలన ఆ రోగము కలిగిందో, ఆ దురభ్యాసముల వదలంది, ఆరోగము సంపూర్ణముగా నివారణగోదని, వైద్యుడు యెరిగియుండి, రోగికి బోధింపవలెను. అప్పుడే శాశ్వతమైన ఫలము చేకూరుతుంది. లేని

యెడల చిహ్నములు ఆగిపోయినా తిరిగి రోగము ప్రత్యక్ష మగుటకు వీలున్నది.

అయితే యిప్పటి హోమోపతీ వైద్యులలో యెందరికి యీ సంగతి తెలుసు? ఒకే రోగికి హోమోపతీవైద్యాన్ని, అలోపతీ వైద్యాన్ని జోడించే వైద్యుడు 'మందిచ్చు తొట్టి వైద్యుని వలెనే మూర్ఖుడని చెప్పటకు మాకేమియు వెరవు లేదు. అనేకమంది హోమోపతీవైద్యులు ఆయుర్వేద వైద్యాన్ని, అలోపతీ వైద్యాన్ని వీలైతే ప్రకృతి వైద్యాన్ని, జోడించి చికిత్సలు చేయుట మే మెరుగుదుము. ఇల్లాంటి వైద్యులను సమ్మతించి ఒకరు హోమోపతీ మందిచ్చుచుండగా, రెండవ వైపునుండి, ప్రకృతివైద్యము చేయుటకు యిష్టపడే ప్రకృతివైద్యుడనూ, మూర్ఖుడే. చేసుకొన్న మొగుడు ఉండగా వ్యభిచారమునకు సిద్ధపడే స్త్రీయొక్క శీలమువలెనే ప్రకృతి వైద్యము చేస్తూ, హోమోపతీ వైద్యుని దగ్గట మందు పుచ్చుకొనే రోగి యొక్క ఆరోగ్యము కూడా చెడిపోతే, యెవరును ఆశ్చర్యపడ నక్కరలేదు. ఇంతదూరము యెందుకు వ్రాస్తున్నానంటే, ఒకసారి నేను యేలూరు వెళ్ళాను. అక్కడ శృంగార కవి పాపారావు అనే హోమోపతీవైద్యుడున్నాడు. ఆయన నాకు పరమమిత్రుడు. విరేచన సాఫీకి మందు యివ్వమని ఆయన్ని అడిగాను. ఆయన హోమోపతీ మాత్రయే యిస్తాడని నా సమ్యక్ము. ఆ మాత్రం చిన్న చిక్కుడు గింజుత ఉన్నది. ఇది యేమి హోమోపతీ మాత్రం అని అడిగాను. అది ఒకవిధమైన హోమోపతీ మాత్రం అన్నాడు. అది మైనము లాంటి ఒక పొరలో యిమిడియున్నది. ఆ

మాత్రా వేసుకొన్నాను. రెండుమూడు ఘంటలలో కడుపులో ఒక విధమైన బాధ బయలుదేరినది. ప్రకృతి వైద్యము చేసే సున్నితముగా ఉన్నందువలన నా దేహమును ఆ మాత్రా చాలా బాధపెట్టింది. అది నక్కిమమైన అలోపతి మందని తరువాత తెలిసికొన్నాను. హోమోపతిలో ప్రత్యేకముగా విశేషముల మాత్రా లేదు. అందువల్ల ప్రకృతివైద్యము నేర్చుకొన్న హోమోపతి వైద్యుడే ప్రకృతి వైద్యముతో హోమోపతి వైద్యమును కలిపి చేయవలె గాని, యెడో యితరవిధానాలలో వైద్యుడుగానుండి, అకస్మాత్తుగా హోమోపతి వైద్యములోనికి మారినవారు, చేసే హోమోపతి వైద్యముకూడ ప్రకృతి వైద్యమునకు సంబంధించిన హోమోపతి వైద్యమని, యెవరు భ్రమపడరాదు. ఇంత గ్రంథము వ్రాసినతరువాత తమకు తెలియని హోమోపతి వైద్యము, ప్రకృతి వైద్యమునకు సమీపబంధు వని నమ్మితాము చేయు ప్రకృతి వైద్యమునకు తోడుగా యెవరో చేయు హోమోపతి వైద్యాన్ని తోడుచేసి, తమ స్వాధీనములో నున్న రోగులను హింసింపవలదని సలహా యిచ్చుచున్నాను.

హోమోపతి వైద్యము యేప్రధానమాత్రా ములమీద ఆధారపడినదో, తెలిసికొనకుండా బజారులో దొరికే మెటీరియామెడికాచూచి యెన్నుకొన్న ఓషధిని బజారులో కొని, ఆ మందును ప్రకృతివైద్యముతో జోడించి, ప్రకృతివైద్యమర్యాదను, మంట కలవవద్దని, ప్రకృతివైద్యులను హెచ్చరించుచున్నాను.

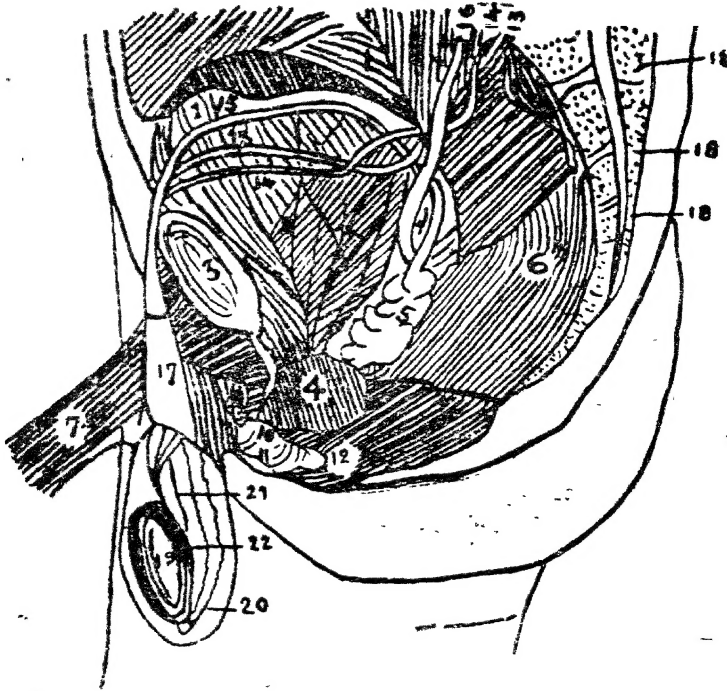
ఇది గాకుండా హోమోపతి వైద్యునితో మరొక తంటా యున్నది. ఒకసారి హోమో

పతి మాత్రను వాడుట మొదలుపెట్టిన శర్వారత, యే ఆరోగ్యనియమాలను ఉల్లంఘించుటచేత రోగము కలుగుతుందో, యే నియమాలు అవలంబించుటచేత రోగము బాతుందో, నేర్చుకొనే సంస్కారము వెనకబడి, యే చిహ్నములు యే మందుతో నయమగుతవో, అనే సంస్కారము ముందుకు వస్తుంది. దానితో యను, నియమములమీద శ్రద్ధ తప్పకుంది. మందునందలి దాస్యము యెక్కువగుతుంది. క్రమక్రమముగా పతనమున్నూ ఆరంభమగుతుంది. కనుక ఆరోగ్యనియమములను యథావిధిగా నేర్చుకొనకుండా, హోమోపతి అడ్డు వస్తుంది.

ఎంతవరకు హోమోపతి ఆరోగ్యనియమాలను, పాలనచేయుటకు తోడుపడుతుందో, అంతవరకే హోమోపతి మేలుచేస్తుంది.

ఆరోగ్యనియమాలను ఉల్లంఘించిన వారికి, హోమోపతి రక్షణ యిచ్చుట ఆరంభించిన యెడల, క్రమక్రమముగా అది ఆరోగ్యభంగమునకే సహాయపడుతుంది. ఇంత సున్నితమైన విషయ మగుటచేతనే అలోపతికంటే హోమోపతితోనే మనకు యెక్కువ బాధలున్నవి. ఎందువల్లనంటే, అలోపతిని మన గడపలలోనికి రానియ్యము. అందువలన దాని అవకారమును మనము పొందకుండా జాగ్రత్త పడతాము. పరాయివానిని ముంగిలిలోనుండే బయటకు పంపాలి. లోగిలిలోనికి రానియ్యము. అటువలెనే హోమోపతిని బయటనుంచి బయటకు పూగనంపవలసినదేగాని, యింటి యాహూన్యము యిచ్చుటకు వీలులేదు. ప్రకృతి వైద్యము స్వాతంత్ర్యమును యిస్తే హోమోపతి వైద్యము పరాధీనతకు దోవ తీస్తుంది.

శౌచము

1 అంత్రవేష్టనము (Peritoneum), 2 మాత్రాశయము (Bladder), 3 బనసేంద్రియ సంధి యొముకలసంధి (Pubic junction of bones), 4 ఉద్దీపకగ్రంథి (Prostate), 5 శుక్లాశయము (Seminal Vesicles), 6 మలశయము (Rectum), 7 లింగము (Penis), 8 లింగాంతర్యాగము (Cavernous body of Penis), 9 మాత్రిక (Urethra), 10-11 ఉత్థాపక కండరములు (Erector muscles of Penis), 12 కాపరుగ్రంథి (Cowper's gland), 13 శుక్లధమని (Spermatic artery), 14 శుక్లసిర (Spermatic vein), 15 శుక్లనాళము (Spermatic duct), 16 మాత్రనాళము (Ureter), 17 శుక్లస్పంధము (Spermatic cord), 18 సంధియొముక (Cross bone), 19 అండములు (Testicles), 20 శుక్లసాశపు మొదలు (Epididymis), 21 శుక్లధమని (Spermatic artery), 22 శుక్లసిర (Spermatic vein).

పురుషులు అవలంబించవలసిన శౌచవిధిని యిచ్చుట పేర్కొనుచున్నాను. మూత్రమునకు పోయినప్పుడల్లా చన్నిటితో లింగాగ్రమును కడుగుచుండవలెను. లింగాగ్రము నందలి పోక మీదపట్టిన పాచిని, ఆ పోకను కప్పి

యున్న చర్మమునకు లోపలగా నున్న పాచిని దినమునకు రెండు మూడు సార్లు శుభ్రముగా కడిగివేయవలెను. ఇందుకు మెత్తని తడిగుడ్డ వాడవచ్చును, లేదా చేతితో నేనా కడగ వచ్చును. పౌరిసంగమమునకు పూర్వముకూడా

యీ పాచిని కడుగుకొనుట మంచిది. సంగమానంతరము విధిగా పై చెప్పిన భాగములను శుభ్రముగా కడుగవలెను.

పై పటములో శుక్లాశయము మలకోశమునకును, మూత్రకోశమునకును మధ్యగా నున్నది. అందువలన మలమూత్రములను యిచ్చకలిగినంతనే వెలువరించు చుండవలెను. తిన్న ఆహారపదార్థముల యందలి లోపములవలనను, ఆ యా అవయవముల యందలి పాటవము తగ్గిపోవుట వలనను, మల, మూత్రములు నిలువ ఉన్నయెడల శుక్లాశయమునకు ఒత్తిడి తగిలి అందు అనహజ మగు ఉద్రేకము కల్గునుగాన చిన్నీటితో ఒకటి రెండు తూరులు

యెఱచుచేసి మలమును వెలువరించి వేయవలెను. మఱయును ముందు ముందు పేగులలో మలము సేరిచియుండి మురుగకుండుటకు కృమమైన ఆహారమును తీసికొనవలెను. సక్రిమముగా వ్యాయామము చేయుటవలనను, సాధ్యమైనంత యెక్కువకాలము గాలిలోను, ఎండలోను తిరుగుటవలనను మలసాధిక యేర్పడును. జిగురులేని పదార్థములు తినుటవలనను, పండ్లను, కూరగాయలను యెక్కువగా వాడుటవలనను మలసాధిక కల్గుటయేగాక మూత్రము పల్చబడి బాగుగా నెడలిపోవును. మిగిలిన నియమములు స్త్రీలకు చెప్పినవాటి నన్నిటిని వురుషులు అవలంబించవలెను. దీనితో సుఖసంసారము ముగిసినది.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రకృతి చికిత్సాలయము

మునులతోట, రేపల్లెతాలూకా, గుంటూరుజిల్లా.

ఇచ్చట ఔషధములు, ఆపరేషనులు, ఇంజక్షనులతో నిమిత్తము లేకుండ యోగవ్యాయామ వివిధ ప్రకృతి చికిత్సా విధానములచే కుష్ఠ, బొల్లి, ఉబ్బరము, శ్మయ, మూర్ఛలు, పిచ్చి, వంధ్యాత్వము మరియు సుఖివ్యాధి మొదలగు మానవులకు సంక్రిమించు సమస్తవిధములగు శారీరక మానసికములగు రుగ్మతలు నీవారింపబడును. మరియు స్థూల దేహము సన్ననివారుగను, దుర్బలశరీరులు బలిష్ఠులుగను, అందవికారులు సౌందర్యవంతులుగను చేయబడుదురు. బీదలకు మాత్రము ఉచితముగా చికిత్స చేయబడును. వివరముల కోరువారు 0-4-0 పోస్టుబిళ్ళలు పంపించినచో “ప్రకృతి వైద్య”ను గ్రంథము పంపబడును.

NATURE CURE BOOKS FOR ALL

	Rs. A. P.		Rs. A. P.
Practical Nature Cure	4 0 0	Mind & Vision	4 0 0
Indian Nature Cure	0 10 0	Bate's Principles of	
Thoughts on diet	0 8 0	Eye Treatment	1 0 0
Mortality in India	0 2 0	Apply to ;—	
Yoga Asanas chart	0 5 0	Prakriti Karyalaya Trust,	
Universal Uncooked Food	4 0 0	Bezwada	
Man's Food Unveiled	2 0 0		

కనీనికానిదానము

(కావ్యీకైలు)

శ్రీ మృత్తిం టి

దేహములో మారుమూలమున్న ప్రతిచిన్న అవయవమునకును కనీనికలో ప్రతినిధి భాగముండును. ప్రతిచిన్న అవయవము తన పనిని తాను సంస్కృత్యైకరముగా చేయుచున్నంతవరకు యీ అవయవమును తెలుపు ప్రతినిధి భాగములో యేమియు మార్పు కానరాదు. ఈ మార్పు రంగులోనైనా రావచ్చును. ఎట్లాగంటే అంతవరకును లేత గోధుమరంగుగా చున్న భాగము మునుప రంగుకు మారినట్లు కనబడును.

మరొకరకమైన మార్పుకూడా రావచ్చును. కనీనికరంగులో యేమియు మార్పు రాక, నల్లటిగీతలు మాత్రము కనబడును.

వంశానుగతముగా వచ్చిన రోగప్రవణతవలన ఒక అవయవము తన ధర్మమును నిర్వర్తించ లేకపోవచ్చును. సోదాహరణముగా చెప్పవలెనంటే గర్భభారణకాలమునందు తల్లిదండ్రు లిద్దరిలో యే ఒకరిలోనైనా ఊపిరి తిత్తులక్షయతో బాధపడినయెడల కలుగబోవు శిశువులోకూడా ఊపిరితిత్తులు బలహీనముగానే ఉండును. (ప్రకృతి సూత్రములకు అనుగుణముగా జీవించినట్లయితే యీ దుర్బల అవయవములు బలవంతము లగును.) అనుక్షణము దేహములో తయారై, బయటకు వెడలక లోపలనే నిలిచిపోయిన ఘన, ద్రవ, వాయు రూపములగు మలినములవలన అంతరవయవములు తమ స్వధర్మమును నిర్వహించ లేకపోవచ్చును.

తరుణరోగములను మందులతో అణచి పెట్టుదురు. ఈ మందుల ప్రతిక్రియాస్వభావమువలన అంతరవయవములు తమ స్వధర్మమును

నిర్వర్తించలేక చచ్చుపడిపోవును. ప్రమాదవశేషమున కలిగిన దెబ్బలవలనను అంతరవయవములు తమ స్వధర్మమును నిర్వర్తించ లేకపోవును.

ఏ అవయవము తన స్వధర్మమును నిర్వర్తించ లేకపోవునో ఆ అవయవమును తెలుపు ప్రతినిధి భాగములో మార్పు కనబడును.

ఇన్ని విషయములు కనీనికలో కనబడునుగాని రెండు సంగతులు మాత్రము కానరావు. ఒకటి గర్భము ధరించినపుడు ఆడువారి దేహములోని అంతరవయవముల ధర్మములు మారును. అంతరవయవ ధర్మములు మారినప్పటికిని కనీనికలో మాత్రము యేమియు మార్పు కానరాదు. ఎందువలననంటే గర్భము ధరించుట ఆడువారి సహజధర్మము. స్త్రీజాతికి అనహజ మైనదికాదు. అందువలన కనీనికలో మార్పు కానరాదు.

మరొక అవాంతరమును గలదు. క్లోరోఫారము కోకెయిను మొదలగు మత్తుమందుల నిచ్చి ఆపశేషము చేసినపుడు మత్తు ఉన్నంతవరకును కనీనికలో యేమియు మార్పు కానరాదు. మత్తు తెలిసిన తదుపరి తొలగించబడిన అవయవములు పోయినట్లుగా కనీనికలో గుర్తు కనబడును. ఆపశేషములు దేహమునకు విజాతీయమైనవి. దేహములోని అంతరవయవములలో ఉద్దేశము కలిగిన యెడల కనీనికలోని ప్రతినిధి భాగములో నూటిగీతలు (—) కనబడును. శస్త్రముల సుపయోగించి అవయవములు తొలగించబడిన యెడల మూలగీతలు (/) కనబడును. దేహమునకు విజాతీయ

మైనవిగాన మూలగీతలు కనబడును. ప్రమాదవశమున అవయవములు విరిగిపోయిన యెడల ఆ అవయవముల తెలుపు కనీనికా భాగములో నిలుపుగీతలుగాని, అడ్డగీతలుగాని కనబడును.

మత్తుమందుల నిచ్చినపుడు జ్ఞాననాడులు తమ స్వధర్మమును నిర్వహించలేవు. దేహమునకు కలుగు బాధలను మెదడునకు తెలియచెప్పలేవు. చచ్చుపడిపోవును. అందువలన దేహములోని మారుమూలలలో నున్న నాడులలో కలిగిన చలనమునకు కనీనికలోని నాడులలో ప్రతిచలనము కలుగదు. అందువలన మత్తు ఉన్నంత వరకును యీ గుర్తులు కనీనికలో కనబడవు. మత్తు దిగిపోగానే జ్ఞాననాడులు తమ ధర్మమును నిర్వహించును. కాన పోయిన అవయవముల గుర్తులు కంటిలో కనబడును.

దేహములో యిముడు సజాతీయమైన పదార్థము లేవియు కనీనికలో కనబడవు. కూరలలోను, పండ్లలోను గల సేంద్రియ లవణములు (organic salts) దేహమునకు సజాతీయమైనవి గాన కనీనికలో కనబడవు. కూరలు, పండ్లు యెంత యెక్కువగా తినినను కనీనికలో గుర్తులు మాత్రము కానరావు. భూమినుండి త్రవ్విన గంధకము, యినుము, భాస్వరము మొదలగు ఖనిజములు దేహమునకు విజాతీయములు. ఈ ఖనిజముల స్వభావములు వేరు. లక్షణములు వేరు. దేహములోని రక్తముతో యీ ఖనిజములు కలియవు. తాద్రూప్యమును పొందవు. కొన్ని ఖనిజములు కొన్ని అవయవములలో పేరుకొనును. ఆ అవయవమును తెలుపు కనీనికాప్రతినిధి భాగములో ఆ ఖనిజములరంగు కనబడును.

కనీనికకు సహజముగా ఉండవలసిన రంగు ఉండదు. రంగు మారిపోవును. మందు రంగు ఆ కనీనికా ప్రతినిధిభాగములో కనబడును. దేహములోని అంతరవయవములు యెల్లు ఒక దానికి వెంబడి మరొకటి ఉన్నవో అట్లుచే కనీనికలోని భాగము లుండును. ఎట్లా గంట, కనుపాపచుట్టూ నుండు నల్లగుడ్డును ఏడుభాగములు చేయుము. కనుపాపచుట్టూ నుండు మొదటి ఆవరణ జీర్ణావయవమును తెలుపును. రెండవఆవరణచిన్న ప్రేగులను తెలుపును. కుడి కనీనికలో చిన్న ప్రేగులలో సగమును, ఊర్ధ్వముఖాంత్రమును, సరళాంత్రములో సగమును ఉండును. ఎడమ కనీనికలోకూడ చిన్న ప్రేగులలో సగము, సరళాంత్రములో సగము, అధోముఖాంత్రములో సగమును ఉండును. మామూలుగా చూచినయెడల కుడికనీనికలో అధోముఖాంత్రము కనుబడదు. మామూలుగా చూచినయెడల ఎడమ కనీనికలో ఊర్ధ్వముఖాంత్రము కనుబడదు. చిన్న ప్రేగులకు చుట్టూనుండు ఆవరణ అనగా మూడవ ఆవరణలో స్రవంత్రానాడీమండలము కనుబడును. మిగిలిన అవయవము లన్నియు యీ కంత్రానాడీమండలము నుండియే బయలుకేరును.

దేహవ్యాపార మంతా జీర్ణమండలముమీదనే ఆధారపడును. దేహములోని మారుమూల నున్న కండరములకును నాడులకును ఆహారము యథాక్రమముగా అందవలెనంటే జీర్ణావయవములు బాగుగా పనిచేయుచుండ వలయును. జీర్ణావయవములు బాగా పనిచేయనియెడల ఆయా అవయవములకు కావలసిన పోషక శక్తి యథాక్రమముగా అందదు. ఎక్కువ

తక్కువలు అగును. అందువలన ఆయా అవయవములు చేయవలసిన పనులు కుంటు పడును.

దేహములోని మూలములనున్న కణమున కును, అవయవమునకును యథాతీతిగా ధాతు శక్తి అందవలెనంటే స్వతంత్ర నాడీమండలము భాగంగా పనిచేయుచుండవలయును. హృదయము సంకోచము నొందుట, వ్యాకోచము నొందుట మొదలగు అనిచ్ఛాపూర్వక (మన ప్రయత్నము లేకుండా జరుగు) కార్యకలాప మంతా యీ స్వతంత్ర నాడీ మండలము యొక్క అడుపులోనే ఉండును.

వ్యతంత్ర నాడీమండలమునుండియే మిగిలిన అవయవము లన్నియు బయలుదేరు ననుటకు గుర్తుగా యీ ఆవరణతరువాతనే మిగిలిన ఆ నాల్గు ఆవరణలను గలవు.

దేహములో తలయెట్లు పై భాగమున ఉండునో అట్లనే కనీసికలోగూడా తల పై భాగముననే ఉండును. మిగిలిన అవయవము లన్నియు దిగువనే ఉండును. చేతులు పక్కనే ఉండును. కాళ్లు క్రిందిభాగములోనే ఉండును. కుడి చేతితో పనిచేయువారి తెలివితేట లన్నియు మొదడులో యెడమవైపున ఉండును. ఎడమ చేతితో లాఘవముగా పనిచేయువారి తెలివితేటలన్నియు కుడివైపు మొదడులో నుండును. (అందువలన యిట్లా వ్యతిరేకముగా కనబడు నది 'మర్మశాస్త్రము'లో విపులముగా తెలిసి కొందాము) ఇట్లు కుడి, యెడమలందు వ్యతి

రేకముగానున్న పుటికీసీదృశ్నాదులు కుడినుండి యెడమకును, యెడమనుండి కుడికిని వచ్చుటచే కుడిమొదడులో కలిగిన లోపములు కుడికనీసిక లోను, ఎడమమొదడులో కలిగిన లోపములు యెడమ కనీసికలోను కనబడును.

కుడిప్రక్కనున్న అవయవములు కుడి కనీసికలో కనబడును. లివరు కుడి కనీసికలో కనబడును. ఎడమప్రక్కనున్న అవయవములు ఎడమ కనీసికలో కనబడును. హృదయము, ప్లీహము యెడమ భాగములో ఉండుటచే యెడమకనీసికలో కనబడును. కుడి, యెడమలందుండు అవయవములు కుడి, యెడమ కనీసికలలో కనుపడును. ఊపిరితిత్తులు, మూత్ర పిండములు రెండు కనీసికలలోను కనుపడును. వృషణములు రెండుకనీసికలలోను కనబడును. కన్నులు, చెవులు రెండు కనీసికలలోను కనుపడును.

మొత్తముమీద చెప్పవలెనంటే ముక్కు, దూలమునకు తిన్నగా గీతను గీచి దేహమును రెండు భాగములు చేసినయెడల కుడి భాగములో ఉన్న అవయవములు కుడి కనీసికలోను యెడమ పార్శ్వములోనున్న అవయవములు యెడమ కనీసికలోను కనుపడును.

ఇంత ప్రత్యక్షముగా ఒక అవయవము వెంట మరొక అవయవము దేహములో ఉన్న తీరును బట్టి క్రమప్రకారము కనుబడుటచే యీనిదా నము ప్రత్యక్ష శాస్త్రములలో నొకటియగు చున్నది. మందు వైద్యము దానిరోగసిర్గయ ప్రకారము ఊహాశాస్త్రము కాదు.

ఆరోగ్యమహత్వము వ్యాయామమునకు గల సంబంధము - దాని ఫలితములు

శ్రీ యోగ రామ వేంకట

ప్రతిజీవియొక్క సౌభాగ్యమంతయు దాని దేహారోగ్యముచూడనే ఆధారపడియున్నది. ఈశ్వరసృష్టియందలి క్రిమి కీటకములు, పశు పక్ష్యాదులు మొదలగు నమస్త జీవరాసులన్నియు ప్రకృతిదేవియొక్క శాసనానుగుణముగా జీవించుచు, వాటియొక్క జీవితానందమనుభవించగలుగుచున్నవి. కాని నమస్త జీవులకంటె జ్ఞానాధిక్యతయందు మిన్నయగు మానవుడు మాత్రము ప్రకృతిదేవి శాసనముల నతికృమించుచు, దైవికశక్తులకు నిలయమును, పురుషార్థముల కాటవట్టును అగు తన జీవితమును దుఃఖభూయిష్టముగను, ఆనందరహితముగను జేసుకొనుచున్నాడు.

మానవజాతీయకల్యాణ మూసించు విజ్ఞానులగు మహానుభావులు ప్రకృతితత్త్వపరిశీలనము గావించి, నియమపాలనజీవితమందే దేహారోగ్యము నంరక్షింపబడగలదనియు, దేహారోగ్యమందే మానవజీవితసౌభాగ్యము, కేంద్రీకృతమయి యున్నదనియు, కావున “ఆరోగ్యమే మహాభాగ్య”మని గ్రహించి తత్సంపాదనమునకయి ప్రతివారును తమ యావచ్చుకైని ధారవోయుట శ్రేయస్కరమని నుడివియుండిరి. ఆరోగ్యములేని మనుష్యునిజీవితము యెండి పోయిన పుష్పమును బోలియుండును. అందు సువాసన నశించును. సౌందర్యము లోపించును. జీవశక్తి నమసి పోవును. అపుడది నిరుపయోగమగును. ఉపయోగము లేని వస్తువును వ్యవసాయకమే చేయింపజాలదు.

ఆరోగ్యవిహీనుడగు మానవుడు అష్టైశ్వర్యములు కలిగియున్నను నిరర్థకమయగును. మరియు వాసికినిత్యదుఃఖానుభవమేశరణ్యము. రోగముతో బాధపడునప్పుడు, దాని సేవారణోపాయము తప్ప యే విధమగు సుఖపెక్షగాని, దైవచింతన గాని యుండదు. కాన రోగి యిహపరముల రెంటికి జెనును. రోగముగల శ్రీ, పురుషు లే పనికిని కొరగాను సరేకదా, వారి సేవాశుక్రూపలలో యితరుల అమూల్యమగు కాలము వ్యర్థమగుచుండును. కావున వారి జీవితములు వారలకే గాక యితరులకు కూడ భారముగా దోచుచుండును. మరియు అనారోగ్యముచే నస్వస్థులదిత్తుడగు రోగి శరీరయాతనల ననుభవింపజాలక సదా వగచుచుండుట చూచి యతని భార్యా బిడ్డలు, జననీజనకులు మొదలగు కుటుంబమంతయు సౌఖ్యము నెఱుంగక దుఃఖాంధకారమున మగ్నిగుచుండును.

ఇక రోగి నిర్లభుడయి యున్నచో వాని దుఃఖమున కంతమే యుండదు. వ్యాధిపీడితుండుగు రోగి స్వకుటుంబమును బోషించుకొన లేని అశక్తుడగుటచే నతని కుటుంబమే యతనిని బోషింపవలసియుండును. వ్యక్తిగతమగు ననారోగ్యనష్టవ్యవస్థిని బాధించుటతో ముగియక, కుటుంబజీవితసౌఖ్య సంపదలను హరించుచున్నది. కావుననే అనారోగ్యులగు రోగులు తమ కత్యంతప్రియతమమగు ప్రాణమును సైతము గోల్పోవ నిచ్చుచుండును. అందువలననే యెట్టి త్యాగికైనను ఆరోగ్య

భాగ్య మావశ్యక మని చెప్పవలసి వచ్చినది. ఇక భోగివిషయమై వేరుగా చెప్పవలయునా? కాబట్టి ఆరోగ్యమహత్వ మెట్టిదో విశదమగు చున్నది కా?

ప్రభువుగాని, భృత్యుడుగాని, పండితుడుగాని, పామరుడుగాని, స్త్రీగాని, లేక శిశువుగాని సర్వకాలసర్వావస్థలయందును ఆరోగ్యభాగ్య ముపెక్కించు వాడే యైయున్నాడు. కావుననే చతుర్విధ పుగుపాథములకు ఆరోగ్యమే సర్వోత్తమమైన మూలసాధన మని చెప్పవలసి వచ్చినది. అట్టి మహత్తరమైన ఆరోగ్యభాగ్యము తగు కృషి లేనిదే, తేలికగా లభించునది కాదు. మనము విద్యాభ్యాసమునకై యెంత కృషి నల్పుచున్నామో, ధనార్జనమునకై యెంత పాటుపడుచున్నామో, ఆరోగ్యభాగ్యమునకు కూడా అంత పరిశ్రమ జేయవలసి యున్నది. మఱియు ఆరోగ్యభాగ్యమును గడించు తెంత కష్టమో, దానిని కాపాడు కొనుట కూడ సంత కష్టమైన విషయమే. కాని కష్టమని విడగుట శుభాపేక్షకుల లక్షణము కాదు. 'కష్టే ఫలీ' యన్నట్లు కష్టపడు వారికి సిద్ధార్థము లబ్ధికపోవు.

ఈశ్వరుని సృష్టిలో మానవదేహనిర్మాణము బహువిధిక్ర మైనది. మనము జన్మ మెత్తినది మొదలు మరణపర్యంతము నిత్యము మన శరీరము దొక విధమగు విషపదార్థ ముత్పత్తి యగుచునే యుండును. అట్లుత్పత్తియగు విషపదార్థము ఎప్పటి కప్పుడు బహిష్కరింప బడుతున్న ఆరోగ్యమును జెఱచి మన జీవితమునకు కూడ హాని కలుగ జేయును. ప్రేమస్వరూపు డగు పరమేశ్వరుడు మన దేహమునం దుత్పత్తియగు నా దూ

షిత పదార్థమును బహిష్కృతి యొనర్చు కొను నేర్పరితనము దేహమునకే కలిగించి యున్నాడు. మన దేహమం దుత్పత్తియగు నా దూషితపదార్థము ముఖ్యముగా మల, మూత్ర, స్వేద, శ్వాసమూలమున వెలువరింప బడుచుండును.

సాధారణముగా మన హృదయము నిమిషము నకు 70 మారులు కొట్టుకొనుచుండును. కాని మనము పరిశ్రమ చేయునప్పుడు ఒక నిమిషములో 70 మొదలు 100, 120 మారులు కొట్టుకొనుచుండును. కాన హృదయమునుండి శ్వాసకోశములకు బోవు రక్తము యెప్పటి కంటె మిక్కిలి వేగముగా ప్రవహించుచున్నందున, ఉచ్ఛ్వాసరూపమున గొనునట్టి ప్రాణ వాయువును, నిశ్వాసరూపమున విడుచునట్టి బొగ్గుపులుసు వాయువును పూర్వము కంటె అధికముగా నుండును. ఇందువల్ల మన శ్వాస, హృదయ కోశములకు బలము కలుగుటయే గాక, రక్తము చక్కగా శుభ్రపరుపబడు చుండును. మరియు దేహమందలి దుష్టపదార్థము చెమటరూపమున కొంత, మల మూత్రరూపమున మరికొంత వెలువరింప బడుచుండును.

కనుక శుద్ధవాయుసేవనము, వ్యాయామము లేక ధోయిన దేహమందు తయారగు దుష్ట పదార్థము మల, మూత్ర, స్వేద, శ్వాసరూపమున సక్రమముగా వెలువరింపబడక అందే నిలచి పోయి, అనారోగ్యమునకు హేతువు కాగలదు. తుదకు మనము భుజించిన ఆహార మైనను పచనముగాక అంగాంగములకు పోషణ ద్రవ్యమాలు పంపబడక మరణము సిద్ధించును. కనుక మనము ఆరోగ్యవంతులమై సుఖముగా

చిరకాలము జీవింపవలయునన్న నిత్యము విధిగా వ్యాయామము చేయుచునే యుండవలయును. వ్యాయామము బుద్ధిపూర్వకముగా నొనరింపబడినను, అబుద్ధిపూర్వకముగా గావింపబడినను దేహారోగ్యమును వృద్ధిజేయుటకే సాధనభూతమగుచున్నది. వ్యాయామశూన్యతయే సకలవ్యాధులకు మూలము.

ఫలితములు:— 1. వ్యాయామమువలన దేహభారము తగ్గి తేలికగా నుండును. 2. శరీరము కార్య నిర్వహణమునకు సమర్థమగును. 3.

ఎక్కువ ప్రాణవాయువును స్వీక్ష్మకొందుము. 4. రక్తము మిక్కిలి వడిగా ప్రసహించి, చక్కగా పరిశుభ్రము చేయబడును. 5. కండర సౌమ్యమేర్పడి దేహమునకు మంచిసౌందర్యము కలుగును. 6. తీవ్రముగ జక రాగ్నిగలిగి ఆహారము సులభముగ జీర్ణమై బంటబట్టును. 7. మంచి బలము కలుగును. 8. బాగుగా చెమట పోసి శరీరమందలి విషవదార్థము వెలువరింపబడును. 9. మల, మూత్రములు జారీయగును 10. నుఖసిద్ధి పట్టును. 11. మేధా సంపత్తి పెంపొందును. 12. ఆయుష్ష్యాభివృద్ధియగును.

అంతః

అంతః

అంతః

వ దు వు కా వ లె ను

ప్రకృతిధర్మ జీవనాభిలాషిణియు, విద్యావతియు నగు బ్రాహ్మణకన్య వధువుగా కావలెను.

“ప్రకృతి ధర్మజేది” పరీక్షలో కృతార్థుడై ప్రకృతిచికిత్స, ప్రకృతి ధర్మప్రచారము వృత్తిగా గలిగిన

డా॥ కొలిపాక ఆదినారాయణశర్మ, ఎస్. డి. గారు వరుడు

మేనేజరు, ప్రకృతి ధర్మపరిషత్ బెజవాడ.

వయస్సు 28 సంవత్సరములు. ఆరువేల నియోగి బ్రాహ్మణులు. భారద్వాజస గోత్రము.

ఋషులు:— ఆంగీరస, బార్హస్పత్య, భారద్వాజ.

నెలకు రు 50-0-0 లకు తక్కువ సంపాదనలేని స్వతంత్రవృత్తి కలిగియున్నాడు.

వివరములు ఈ క్రింది చిరునామాకు తెలుపవలెను.

అ య్యం కి వేంకట ర మణ య్యం .

గవర్నరుపేట—బెజవాడ.

అ

అ

అ

పాము కాటు నయమైనది

కట్లనాగుబాము కరచినది. కాళ్ళు, చేతులు చలువలు క్రొమ్మినవి. పాముల నరసయ్యగారు లేవ మన్నా రని కబురు వచ్చినది. కాని ప్రయోజనము లేకపోయినది.

అట్టి దళలో కూడ

ప్రకృతివైద్యము ప్రాణదానము గావించినది.

ఉదయముననే అనగా సుమారు 5 గంటలకు లేచి గృహకృత్యములు నెరవేర్చు కొనుటకు గాను గంగాళములోని నీరు తోడవోయితిని. అంతకు పూర్వ మెప్పుడు పడినదో, ఆ గంగాళమునందలి కట్లనాగుపాము నేను చెయ్యి పెట్టినదే తడవుగా నాచేతియందలి చూపుడు వ్రేలును పట్టుకొన్నది. దానిని గట్టిగా 5, 6 తడవలు విడలించగా అందే పడిపోయినది. నేను వెంటనే పది ఆడుగులు నడిచి వచ్చి మా అత్తగారితో నీ విషయము తెలియజెప్పితిని. వారు నా వ్రేలును గట్టిగా నొక్కిపట్టి రక్తము కారునంతవరకు పిండిరి. ఇంతలోనే, నాహృదయము బరువెక్కి నాకు స్పృహ తప్పిపోయినది.

ఈ వార్త ఊణములో గ్రామమంతయు బ్రాకి పోయినది. ప్రజ లందరితో మా గృహము నిండిపోయినది. ఆయుర్వేద వైద్యులు ఔషధ ప్రయోగములు గావించిరి. పేరు పడసిన మాంత్రికులు గంటలకొలది మంత్రప్రయోగములను గావించిరి. వీనివల్ల యిసుమంత యైన ప్రయోజనము లేకపోగా, తెరల వెంబడి తెరలు వచ్చి బిగదీసుకొని పోవుచుంటి నట. మరియు చేతులు, కాళ్ళు, చలవలు క్రొమ్మినవి. ఇంతలో నొకరు పాముల నర సయ్యగారు లేవమన్నా రని కబురు తీసుకొని

వచ్చి దానిని ముమ్మారు నాచేతియందు చెప్పిరట. అందువల్ల కూడ నే విధమగు ప్రయోజనము లేక పోయినందున మావాళ్ళ ఆందోళనకు మేర లేకుండా పోయినదట.

నిరాశ జెందిన అట్టి విషమదశయందు వేరే గత్యంతరము లేక ప్రకృతివైద్యముకూడ చేసిచూడ నుద్దేశించి, మా గ్రామమును నకు న మీ వ మం ద లి, శ్రీరామకృష్ణప్రకృతి చికిత్సాలయాధిపతు లగు శ్రీరాఘవేంద్ర యోగీశ్వరుల వారి ఆజ్ఞానుసారము సుమారు 15 నిమిషముల పరిమితిగల లింగస్నానము చేయించి నారట. దానితో ఒకమారు కండ్లు విప్పి ఒక ఊణము చూచితిని, లేదో మరల వెంటనే మగతలో పడిపోతిని. వెంటనే దేహ మంతయు బాగుగా చెమటపట్టు లాగున బాష్పస్నానము చేయించినారు. ఈ స్నాన ముతో మరల నొకసారి కండ్లు తెరవగలిగితిని గాని వెంటనే మరల కండ్లు మూతలు బడి పోయినవి. ఇట్టి దశలో మల మంతయు శుభ్రముగా పోవునట్లు ఎనిమా చేయించిరి. అంతట కండ్లు బాగుగా విప్పి నలుగురిని చూడగలిగి తిని. మరియు హృదయముభారముగా నున్న దనియు, చాల వికారముగా నున్నదనియు శ్రీ యోగి గారి తో చెప్పుకొనగలిగినాను. శ్రీవారు ఒకటి రెండు మారులు నీలివర్ణోద

కము తాగనిచ్చిరి. దీనితో నా వికారము, హృదయభారము తగ్గిపోయినది. అంతట శిరస్సొసము గావించ నుఖముగా కూర్చొన గలిగినాను. అనాడు మాతృము ఫలాహార మొసగి, మరునాడు యథాప్రకారము భోజనము పెట్టించిరి.

మాతృదేశీయులకు ప్రకృతి వైద్యప్రాశస్త్యము బోధపడి, శద్ధ్వారా ప్రకృతి మాత నాశ్రయించి దీప్తాయురారోగ్య భాగ్యముల బడసి నుఖంతు కను తలచుతో నా యీ చరిత్రను విన్నవించుకొన్నాను. ఇట్లు, శ్రద్ధుల కూర మ్మ.

ప్రకృతి - వైద్యము

వై.డి.మ.టి.పేంకటసుబ్బారావు

- సీ. నేల నీరును వెల్లు గాలి యాకనమును, నను నైదు భూతంబు లమరు ప్రకృతి విశ్వవస్తువు లెల్ల విరచించి చెలగెను, నృప్త నామమున నీశ్వరుడు విభుడు జీవకోటికిని దేహావరణమ్మునా, నైదుభూతములచే నమరజేసి నియమంబులను కొన్ని నిర్మించి యువ్యాని, వర్తింప విధియించె వాని వదల
- ఁ. జీవు లట్టి దోషశిక్షగా రోగాఖ్య, బరగు బాధ లనుభవమ్ము బొంది మేలుకొనినయెడల మేలుకొనును గాక, లేనియెడల లగ్గు లేదు లేదు. 1
- గీ. పంచభూతాత్మక శరీరబాధలకును, పంచభూతసహాయమే వలయుగాని కృత్రిమం వైన విధుల రక్షణ మొనర్పఁ జూచుటలు నభనుమదామ శోభాబోలు. 2

జలము

మ. తనువున నున్న వేడిమిని తత్తణమే సళియింపజేయఁగా ఘన మగు భేషజం బఖిలకల్పవర్ణము పారద్రోలి పావన మొనరించు పావని నివారణ జేయును రోగవంక్తి జీవన మని యకావధం బనియు బల్కాదే వేదము నీటి గూర్చియు.

మృత్తిక

గీ. మలము లెల్లను తారూపు మాయ జేసి, దేహమందలి ముడికిని ద్రోళ్లజేసి భక్ష్యవివిధఫలంబులు పలు నొసంగి, ప్లాణికోటిని నెవుడు గాపాడుచుండు.

తేజము

గీ. అంధకారమ్ము తన రశ్మియందు డాచు, పగిది రుజులను తన శక్తివలన వడచి, జీవులను బోయి నట్టిది, చెలువు మీర, తేజ మిశ్వరు దివ్యనుతేజ మొప్పు.

వా యు వు

గీ. దేవి శుభ్రత లోకశుద్ధికరమగును, దేవి కల్మష మవచి బాధించుచుండు,
దేవి యునికిని ప్రాణులు తిరుగుచుండు, నట్టివాయువునకు నరియైన దెద్ది?

6

అ కా శ ము

గీ. నకలనృప్తికి నాదియై సర్వవస్తు, నిచయమునకును తావుగా నిలిచి యుండి
ధ్యేయ మగు సీశ్వరుని జేర నిచ్చు మార్గ, మనఃగ విష్ణుపదంబు నేమని నుతింతు?

7

మ. తొలికాలంబుననాటి పెద్ద లతివిధ్యుక్తంబు లాచారముల్,
పలు వర్తించుచునుండి రోగరహితస్వస్థులుతో శుద్ధమా
తలపుల్ మానవమందు నొప్పు బరమాత్మధ్యానలై నూరునే
డులకు మించిన యాయువు గలుగ నేమి లేదుగా నట్టుల.

8

శా. స్నానం బాననముల్ వ్రేతంబులును పాణాయామనలౌసధన
ధ్యానోపార్జితనిష్ఠలన్ విడిచి, మర్యాదల్ విమర్శింప లే
కీనాడో, యుదయంబునుండి నిసిదా కే మైన భక్షించుచుక
బాసీయంబులు కాఫి, కోకో, మజి టీ బ్రాందుల్ గదా శ్రోలుటల్.

ఉ. దేహములోనియంగములతీరు నెఱుంగక కృత్రిమాశన
న్నేహముచేత దుష్కృతులచేతను మంచిని దప్పి రోగదా
హావచుతియై శరీరము శుభాన్నదహేతువు నేజ కుండఁ ద
ద్దోహము చాల కింక నొక దోహముగా విషముగ గ్రహింతురే.

10

ఊ. రోగము కారణం బొక నిరూపితపుష్టినుశాననంబులక
ద్యాగము నేయుటే యయిన ధాతుబలంబు నశింపఁజేసి యా
రోగపదార్థముక దనువు బో వొనరించి విచిత్రమా రుజల్
తేగల మందులక దినుట ధీమరు లెన్నడు నొప్పుకోరుగా ?

11

సీ. కటిలింగ స్నానముల్ కానేయవద్దతి, గావించి మట్టితో కట్లు వేసి
ఆతపస్నానంబు నావిరిస్నానంబు, వ్యాయామ మతిశుద్ధవాయుశ్వాసన
అవిదాహికరణల ఫలాదుల మితభక్తి, బ్రహ్మచర్యంబు నద్వర్తనమ్ము
పరమాత్మభక్తియు బాగుగ సాధించి, పాణినిరోధనంపాప్తై జెలఁగ
గీ. వైద్యమై రోగపం క్తినిబర్హణమ్ము, చేయుటేగాక ముక్తికై జేర్చు తోవ
చెనటి భవబంధములవిచ్ఛేదకంబు, అప్రతిహతంబు ప్రకృతివైద్యంబు ధరణి.

12

ఉ. మానవజీవితంబును భ్రమంబుల ముంచెను గుహ్యజిహ్వలే
పో ననువైన మూర్ఖముల బోవక నొక్క క్షణంబు గాంచు సా
ఖ్యానికి ముందు సాంతమగు కాలము పా డొనరింపఁ జూచెడి
గాన నిజంబుగా జయము గాంచుము వానిని రెంటి నిచ్చుల.

ఇల్లరికం

మొదట 1983 సంవత్సరం ప్రారంభించి బళ్లు ఓడలుగానూ, ఓడలు బళ్లుగానూ మారటం మొదలుపెట్టినై.

కాంట్రాక్టుప్రకారం తాను ఇంగ్లీషుకంపెనీలకు సప్లయిచేయవలసిన సరకుల ధర పెరిగిపోవటంచేత అరుణాచలనాయుడు తన లక్ష రూపాయిల ఆస్తిని కోలుపోవలసిన రోజు వచ్చింది.

కొంత ధీరాత్తిని, మేడనూ భార్యమే పెట్టి కొంత అన్యాయకాంతం చేసి ఆ ఆపదలోంచి తప్పించుకో మని తన స్నేహితుడు సరసింహ రావు పంతులు సలహా ఇచ్చాడు. నాయుడు గారు ఆ ఆందోళనసమయంలో మనస్సు చెదిరిపోకుండా నిగ్గుబట్టి భార్యను పిలిచి “మనం చేసిన ఋణాన్ని మరో జన్మలో వాళ్ళకు సేవ చేసి తీర్చుకునేకంటే త్వణమో, ఘణమో ఈ జన్మలోనే ఋణదాతలచేతిలో పెట్టి ఋణ విముక్తి చేసుకుందా, మని ఉంది, నీ సలహా కి మాటల్లో తేల్చు” మన్నాడు.

నుశీలమృగారు మొదట తమకు గలిగిన ఆపత్తుకు దుఃఖించి కూడా “మీరు ఎట్లా చేయి సంకల్పించారో అట్లాచేయండి, వెనకాడకండి. డబ్బును మనం గడిస్తున్నాంగాని మనసే డబ్బు గడించలూ. మీకంటే నా కెక్కువేదీ లేదు. న న్నడగవలసిన పనిలే దంది.”

నిష్కల్మషహృదయంలోంచి వచ్చిన ఆ సాధ్వీ మాటలకు నాయుడు మరింత బలం తెచ్చుకుని సరసింహారావు పంతుల్ని పిలిచి ఆ స్త్రీ అప్పు లెక్కచూడ మన్నాడు. పంతులు నాయుడగారి

యిష్టప్రకారం కాగితాలుకూడా వ్రాసేశాడు. ఆ స్త్రీకి అప్పుకూ సరిపోయిందిగాని నాయుడు గారి నీతిప్రతిష్టలు మాత్రం మిగిలినై, వాటిని మాత్రం ఏముదాతా కట్టుకోలేకపోయాడు. నాయుడుగారు తమ స్వంతమేడలోంచి లేచి అద్దెంట్లో వ్రేవేళించాడు. నంసారం బహు కష్టమీద నడపాలి సాస్తోంది.

2

నాయుడుగారి పెద్దకొడుకు శంకరం - వెంకట రత్నం రెండోవాడు. స్నేహితుల బులపాటం లో పడి శంకరం విశాఖపట్నంలో యఫ్-ఎ. మొదటి సంవత్సరంనుంచీ ప్రారంభించాడు. తనతో వచ్చిన కుర్రవాళ్ళందరితోనూ ఒక్క ప్రాణంగా హాస్టల్లో గడుపుతున్నాడు. బీద కుర్రవాళ్ళకు జీతాలకూ, పుస్తకాలకు చేత నై సంత సహాయం చేస్తాడు. అతని బేదార్యానికి స్నేహితులూ, ఉపాధ్యాయలూ మెచ్చుకుని చాలా గౌరవించేవారు. ఎల్లకాలం ఒకేరీతిగా గడుస్తుంది గనుకనా!

మొదటి సంవత్సరం బాగానే గడిచింది. రెండోసంవత్సరం రెండోరకంగా గడిచింది. గవర్నమెంటు ఫరీక్షలుకూడా జరిగినై. అందు లో ప్యాసయి బి. ఏ. లో చేరాడు. తండ్రితో పాటు తనకూ దుర్గ ప్రారంభించింది.

నాయుడుగారు కొన్ని నెల్లు పెటపెట మీద డబ్బు పంపగలిగాడు గాని చివరకు తన అనహాయాన్ని తెలియపరచాడు శంకరానికి. కుటుంబ దుస్థితికి శంకరం తపించిపోయి తండ్రిని యిబ్బందిపెట్టకుండా చదువు ఆపు

కుండా మనుకున్నాడు. “అట్లాకంటే బి. ఏ. ప్యానాయి ఉద్యోగం చేసి కుటుంబసంరక్షణ చేయటం గౌరవ”మని స్నేహితు లన్నారు. స్నేహితులకు తెలియకుండా ఎక్కడైనా ట్యూషన్లు మాట్లాడుకుని జీతం హాస్టలు ఖర్చులు సంపాదించుకొనేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు శంకరం. శంకరానికి తెలియకుండా జీతం హాస్టలు ఫీజు కడుతున్నారు స్నేహితులు. దుస్తులుకూడా నడ్డుతున్నారు. ఇట్లాగే మర్యాదగా ఆ సంవత్సరం గడిచింది. బి. ఏ. మొదటి తరగతిలో ప్యానాయినాడు. స్నేహితు లందరూ చేరి విందులూ విలాసాలు జరుపుకుని ఎవరి ఊరికి వారు వెళ్లారు.

అరుణాచలం నాయ్డగార్ని ఒక రిద్దరు స్నేహితులు “మేం డబ్బుపెట్టుబడి పెడతాం, మళ్ళీ వ్యాపారం చేసి బీదరికాన్నించి బయట పడ మన్నాడు. నాయ్డు తన సహజగాంభీర్యాన్ని విప్పి “ఇక నేను పెద్దవాడనైనానా కొడుకులు చేతికందొచ్చారు; వాళ్లే సంసారబాధ్యతను వహించి తల్లిదండ్రులను పోషించుకుంటారు; వెన్నెలతరువాత చీకటి వస్తున్నే ఉంటుంది; ఇక నేను దిగులుపడవలసిన పని లేదన్నారు. ఈ ఊరునుంచి లేస్తానేమోకూడా” అన్నాడు. తమ ఆప్తుల్లో ఒకరైన సరసింహారావువంతులు గారు ఒకరోజు సాయంకాలం ఏదో ప్రాంతం చేస్తూ “నాయ్డుగారూ! నువ్వు సదాశివ నాయ్డుగార్ని ఎరుగుదువు కాదా?” అన్నాడు.

నాయ్డు:- బావల్లనాయ్డుగారేనా!

పంతు:- ఔను.

నాయ్డు:- కొద్దిపరిచయమే— అదీ నీ ద్వారా కలిగిందే కూడా...!

పంతు:- ఆయనకు మొన్న బాగా కలిసా చ్చింది. గవర్న మెంటు తరపున పనిచేసి పేరు కూడా సంపాదించాడు. ఆయనకు ఒక్కతే ఆడపిల్ల. పెళ్లి సంబంధం అనువైంది కుదిర్చి పెట్ట మని రెండుమూడు పర్యాయాలు మన దగ్గర కొచ్చాడు. తెలిగ్రాంమీద పిలిపించుకు మాట్లాడాడు కూడా.

నాయ్డు:- అట్లాగే తే మన రమణయ్య నాయ్డు సంబంధం మాట్లాడకపోయావా. 40-50 వేల దత్తం ఉందికూడాను.

పంతు:- అయితే మాత్రం కుర్రవాడికి చదు వెక్కడి నుంచి తెద్దాం? పిల్ల చదువు కున్నది కూడాను. అటువంటి వరహీనం నా కిష్టం లేదు.

నాయ్డు:- అయితే వారికి సరిపోయిన వరుడు కనపడుట లేదే.

పంతు:- కనపడక పోవట మేమిటి! మన శంకరంలేదా! వారు ఎంతదేశం తిరిగితే మాత్రం మనసంబంధంపంటిది తేగలరా?

నాయ్డు:- పంతులూ! అది ఒకప్పటి మాట అయితే కావచ్చుగానీ, యిప్పు డనుకోటం హస్త్యాన్యదంగా ఉంటుంది.

పంతు:- ఔనయ్యా! అట్లాగనేనేనూ అన్నా; అంటేనే. ఆనాయ్డు నీ కొడుకునేతప్ప ఒప్పు కోటల్లా. నేనేంచేయాలి. విశాఖపట్నంలో మన శంకరంతో చదువుకున్న ఇద్దరు కుర్రవాళ్లు వాళ్ల బంధుగులట. మీపరువు మర్యాదలను గురించి, శంకరం తెలివి తేటలూ ధర్మగుణం నీతిసర్తనాన్ని గురించి సదాశివ నాయ్డుగారికి, ఆ పిల్లకూ

చెప్పారుట. అందుచేత మీ అబ్బాయి
మీదనే మక్కువపడి వున్నాడు. మన
సంబంధం నాద్యారా అయితే తప్పక
జరుగుతుందని నన్ను నుంచోసియట్లా,
కూర్చో నీయట్లా; ఏం చేస్తావో?

నాడ్డు:— నువ్వుకూడా అట్లా అంటే నేనేం
చెప్పనూ? వాళ్ళతో ఈ స్థితిలో మనమేం
తూగగలం? ఏమన్నా ఆలోచించావా?

పంతు:— అదంతా వారే ఆలోచించుకొని
అన్ని ఏర్పాటులూ చేసుకున్నారయ్యా!
నువ్వు ఊరికె పెల్లికి తర్లి పెల్లి వధూవరు
లను ఆశీర్వదించి రావటమే.

నాడ్డు:— పంతులూ! ఇక న నేమీ అడ
గక నీయిష్ట మొచ్చినట్లు చెయ్యి. నాజీవితం,
కుటుంబ పరువు, మర్యాదలూ నీ వెరుగని
వాడవు కాదుగదా!

పంతు:— అయితే యి దొక్కటి విన. అది
మాత్రం ఆలోచించుకోవాలి. సదాశివ
నాడ్డు భాగ్యవంతుడు. దైవకృపవల్ల అత
నికి కలిసివస్తోంది. యుద్ధపరిస్థితులలో
గవర్న మెంటులో పలుకు బడి కూడా
హెచ్చింది. ఆయనకూ ఒక్కపిల్ల. వెనకా
ముందు లేదు. మన శంకరాన్ని అట్లుడుగా
చేసుకుని తనయింట్లో అట్టే పెట్టుకుని ఇతని
తోడుతో తన ఖ్యాతిని గవర్న మెంటులో
సఖముఖాలా వ్యాపింప చేసుకోవా లని
తలుచుకుంటున్నాడు. కానీ అతని తంటాలు
అతన్ని పడనీ. మనం పై నుండి చూస్తూ
ఉందాం. ఎక్కడఉంటేనేం; నీగోడుకు శాక
పోతాడా....!

ముశీలమ్మగారు తలుపు చాటునుండి

“అన్నయ్యా! వివాహసంబంధం విషయములో
శంకరాన్ని కూడా విచారించండి.” అంది.

ఆ రాత్రికే తల్లి, తండ్రి, కొడుకూ, పంతులూ
చేరి సంబంధం విషయం చర్చించుకున్నారు.
చివరకు తండ్రి అజ్ఞతో శంకరం అత్తవారి
యింట్లో ఉంటూ కుటుంబాన్ని పంరక్షించు
కునేందుకు ఒడబడ్డాడు.

పంచమిరోజున సదాశివనాడ్డు లగ్న నిశ్చయా
నికి వచ్చాడు. అరుణాచలనాడ్డుగారి మర్యాద
లకు ఆనందం పొందాడు. శంకరం గుణగతాలూ
రూపరేఖ విలాసాలూ ప్రత్యక్షంగా చూచి
చాలా మెచ్చుకున్నాడు. ఇటువంటి కుర్రవాడు
తనకు అల్లుడై తన ఇంట్లో, తన కూతురుతో
తిరుగుతుంటేనే చాలు, తనయిల్లు శోభాయ
మాన మవుతున్నాడు. ఇన్ని మేడలూ, లక్షలూ
ఉన్నవాడికి యిద్దా మని పెంకితనం చేసే తన
యిల్లాలకూడా శంకరంయొక్క వర్చనూని,
గుణాలూ చూస్తే తప్పక ఈ సంబంధం చేసు
కుందా మని పట్టుపడుతుందను కున్నాడు. ఇక
చంద్రిక ఇటువంటి విద్యాపాటవాలు గలి
గిన భర్తను రాత్రింబగళ్లు ఎడబాటులేక
చంద్రికచంద్రికలకువలె జీవితం గడుపుకుంటూ
నంతోపిస్తూ దను కున్నాడు.

నెలాపదునైదురోజుల గడువుతో లగ్న
నిశ్చయం చేసుకుని నాడ్డుగారు లేచారు.
అందరూ సాగవంపారు. శంకరాన్ని ఏవో
మాటలు పెట్టి నాలుగడుగులు పైకి తీసుకెళ్ళి
ఈ వచ్చుఉంగరం పెట్టుకుని నాకు సంతోషం
గలిగించ మని సదాశివనాడ్డు కోరాడు.
శంకరం సందేహించాడు. నాడ్డు బలవంతంచేసి
శంకరం వేలికి పెట్టాడు. శంకరం సముద్రి
“అయ్యా! భోగభాగ్యాలకుంటే నాకు కుటుంబ

పోషణ ప్రాధాన కర్తవ్యం - దానికి తోడు నా స్వాతంత్ర్యతనకూడా ప్రధానంగా చూచుకునే వ్యక్తి" నన్నాడు.

“అయ్యో! నాయనా! దాని కెవరు కాదనగలరు; మనమంతా బంధుకోటికోవారమేగా. ఒకరిమర్యాదలు ఒకరు కాపాడుకోవాలి - అన్నీ నాకు తెలుసు; ఇకపోయి వస్తామీరు మీనన్నాహంట్లో ఉండండి. వాటి విషయమంతా మన సరసింహారావుపంతులుగారి ద్వారా ఏర్పాటుయ్యె. ఇక నువ్వు ఆగు నాయనా! అన్నాడు. శంకరం “సెలవు” అన్నాడు. నాయన “మంచిది నాయనా” అన్నాడు.

4

తన యుద్ధానికి సప్లయ చేసిన తిండిపదార్థాల్లోనూ, ఇంకా యితర వ్యాపారాల్లోనూ లాభం వచ్చిన 70 వేలల్లో సగమయినా ఖర్చుచేసి వివాహం చేరు ప్రాగేటట్లు చేయాలని నిశ్చయించాడు. పెద్దపెద్ద పండితుల వేయించాడు. వివాహమంటపం పట్నంనుంచి శిల్పిపని వాళ్ళను రప్పించి అలంకరింపజేశాడు. తనా కొక రకం పూలపల్లకి పురమాయించాడు. 5 రోజులూ 5 తెల్ల భోగంమేళం పెట్టాడు. పెళ్ళికి వచ్చిన అందరికీ గడులుగడులు విడుదులు ఏర్పాటు చేశాడు. పెళ్ళి 5 రోజులూ ఇద్దరు యర్. యం. పి డాక్టర్లనూ పిల్లలకూ, పెద్దలకూ జబ్బులు రాకుండా కాపలాపెట్టాడు. ముహూర్తం సాయంత్రం 7-25 నిమిషాలకు. రకరకాల ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు తోరణాల్లోనూ పూలగుత్తుల్లోనూ, మంటపంలోనూ దివ్యంగా మెరిసి పోతున్నై. బంధుగు లందరూ పెద్దపెద్ద తలగుడ్డలతో తివాసీలమీద వేంచేశారు.

ఉద్యోగస్థు లందరూ ఒక ప్రక్క కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు. బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులంతా వేద మంత్రాలు చదువుతూ కూర్చున్నారు. స్త్రీ బృంద మంతా పరదాలలో ప్రవేశించారు. తెరసెల్లా తీశారు. మంటప స్తంభాల్లో అమర్చిన పెద్ద పవరుగలిగిన నాల్గు బల్బులను గవ్వన వెలిగించారు. ఆ వెల్గుల్లో వధూవరులు మెరిసి పోయారు. అందరి చూపులూ అటే పరుగెత్తినై.

అందరికీ పెళ్ళికూతురు కంటే పెళ్ళికొడుకే అందగా డనిపించింది. అతనికి ఉత్తమవిద్య అబ్బటంకూడా శోభాయమానంగా ఉండను కున్నారు. చంద్రిక శంకరాన్ని సిగ్గుతో తేరి చూడలేక ఓరగా చూచింది. శంకరం ఆ చూపులకే బ్రహ్మనందం పొందాడు.

రాధమ్మగారు కూతుర్నీ, అల్లుడినీ కరువు తీరా చూచుకు సంతోషించి “భాగ్యం మాట అటుంచి తే బంగారంలాంటి అల్లుడు వచ్చా” డని మురిసింది. ముత్తయిదువలు మంగళహారతులు పాడారు. బోగంవాళ్ళు పెళ్ళిపెద్దలుమీద సరాగాల పాలులు పాడారు. వచ్చినవా రందరూ శంకరయొక్క విద్యా వినియాలకు మెచ్చుకొని అనుకూల దాంపత్యం కుదిర్చినందుకు సదాశివనాయుడు గారిని క్లాఫించారు. అరుణాచలంనాయుడు గారు ఆభరణాలకింద రెండువేలు చదివిం చాడు. సంతలు వధూవరులను పుష్ప మాలలూ, కర్పూరదండలూ వేయించి ఆశీర్వాదించాడు.

పెళ్ళి ఫెళ్లు మని మోగిపోయింది. శంకరం భార్యతో కలిసి తలిదండ్రులకూ, అత్తమామలకూ మధుపర్కాలతో సమస్కారాల

చేశాడు. చక్కటి విద్యావంతుడైన మగడు దొరికాడని చంద్రిక ఉబ్బిపోయింది. తమకు కానుకగావ్వలసిన వివాహసంకల్పం వీరు లకు పెట్టకోవాలని కొడుకూ కోడల్ని, బంధువుల్ని తీసుకుని అరుణాచలంగారు వెళ్లారు.

5

సదాశివనాయుడుగారు తన అల్లుడిని నెమ్మది నెమ్మదిగా రోజురోజులా ప్రవేశపెట్టాడు. పెళ్లయిన నాలుగుమాసములలో రెండు పర్యాయాలు తమ పనిమీద గవర్నరుగారి సందర్శనానికి పంపాడు. లోగడ తనకు సంతనానుగాని పనికూడా గవర్నరుగారివల శంకరం చేసుకురాగలిగినందుకు సంతోషించాడు. రెండో పర్యాయం తన మగనిని త్వరగా పనిచేసి పంపలేదని చంద్రిక గవర్నరు మెంటు ఉద్యోగులమీద అలిగి “నాకే కనక అధికారముంటే వాళ్ళని డిస్మిస్ చేసేదా” న్నంది తండ్రి సంతోషించాడు.

చంద్రిక శంకరాన్ని స్వంతగా క్యాపై నాడువుకో నిచ్చేది కాదు. అతను పనిమీద ఉల్లోకి వెళ్తే వచ్చేవరకూ పై అంతస్తుగదిలో కిటికీపక్క కూర్చుని అతనికోసం దోవలు చూస్తూ ఉంటుంది. ఎంత పనిలో ఉన్నానరే రోడ్డుమీద ఎవరికాదు మోత వినపడ్డా వరండాలోకి వచ్చి చూచేది. కారు లగడండా పోతుంటే “ఛా! వెధవకార్లు ఒట్టిరోద, పనీ, పాటా లేకుండా పరుగెత్తుతూ ఉంటే” అని వినుకుతూ లోపలికి పోయేది. శంకరం కాస్త ఆలస్యంగా యింటికి వచ్చాడంటే “ఏమండీ! దొరగానూ! బయటివాళ్లు మిమ్మల్ని త్వరగా వదలిపెట్టారా? లేకపోతే మీరే వాళ్ళని వదలి పెట్టారా? ఏమిటీ! అంత పని; బిళ్ళు విరగడిసు

కుని చేస్తేనేగాని పనులు గానూ! అట్లాగే తే ఎందు కింతమంది గుమాస్తాలూ, అన్నపనలూ మీరే చేసుకుంటుంటే” అని గుమాస్తాలమీద కంటుతనాన్ని చూపించేది.

శంకరం కారు దిగి లోపలికి రావడంతోనే వెంటనే ఉండి కోటూ, ఉత్తరీయం అందుకుని ఎలక్ట్రిక్ పంకాశ్రిందకు కర్చిలాగి తాను ఎదురుగా కూర్చుని “పాపం! అలసిపోయి వచ్చారు” అని పదేపదే అనుకునేది.

నాశరు వచ్చి “బాబుగారూ! ఎవరో వచ్చి తమ కోసం హాల్లో ఉన్నారని” శంకరంతో చెప్పాడంటే సరి చంద్రిక చరచరా వచ్చి “ఏరా! నీ కింకా పనేమి లే దేమిటిరా! పో! వస్తారు. కూర్చోండిని చెప్పలేవు?” అని కసిలేది, శంకరానికి నచ్చేట్టుగా. “ఒస్తే కాస్తేపు కూర్చుంటారు లెద్దురూ. మీరు హడావిడి తిరుగుతుంటే ఆరోగ్యం చెడుతుందని సలహా ఇచ్చేది. శంకరం లేచి వెళ్ళబోతుంటే “ఇదిగో చూడండి! ఏదో చెబుదా మనుకున్నానండీ! ఒక రహస్యం చెప్పతా కూర్చోండి” మూరూ ముళ్ళుపెట్టి ఆపా అని చూచేది. శంకరం నవ్వుతూ “అట్లా అంటే ఎట్లా మరి? త్వరగా వస్తాగా” అనేవాడు. “చూస్తాగా క్షణంలో రాకపోతే” అంటూ గదిబయటవరకూ వచ్చేది.

ఒక్కరోజు సాయంకాలం ఆఫీసునుంచే “అర్జంటు పనిమీద బెజవాడ వెళుతున్నా నని మామ గారికి కబురంది శంకరం వెళ్లిపోయాడు. ఇంకా వస్తాడని దోవలు చూచుకుంటూ కూర్చున్న చంద్రికకు, రాత్రి 8 గంటలకు తెలిసింది. వెంటనే వంటవాడిని కసిరి గదిలోకి పోయి పడుకుంది. వంటలవాడు నాయ్దుగారితో

“అమ్మాయిగారు భోంచెయ్యకుండా పడుకుం”
దన్నాడు. తల్లి వెళ్లి చంద్రికను బుజ్జిగించి
వంటింట్లోకి తీసుకెళ్లి అన్నం పెట్టింది. తండ్రి
కంటపడకుండా వెళ్లి అన్నం అటూయటూ
తోసి లేచిపోయి గదిలో పడుకుంది. కళ్లు
ఎర్రపడి ఉన్నాయి.

కంటాక్టుల్లోనూ, మిల్ భాగంలోనూ బాగా
లాభం వచ్చింది. అన్ని పదార్థాలకూ ధర పెరిగి
పోయిందని శంకరం వ్యతంత్రీంచి ప్రతినాక
రుకూ 10 రూపాయలు జీతం పెంచాడు.
మామగారు ఆమోదించాడు. అందరూ శంక
రాన్ని ధర్మప్రభు వన్నారు.

శంకరం బయటికి పోకపోతే వ్యవహారాలు
కుదిలేటట్టు కనుపించదు. చంద్రికకు శంకరం
యింట్లో ఉండకపోతే నిమిషం గడిచేటట్టు
కనుపించదు. వారిద్దరి మధ్యా రాజీ కుదర్చ
టానికి రాధమ్మగారూ, నాడ్డుగారూ తికమక
పడతారు.

శంకరం ఏదన్నా పరధ్యానంగా వుండి చంద్రిక
మాటకు సమాధానం చెప్పకపోయినాడా
అంటే “ఇంటిదగ్గర నున్న కాస్తేపై నా యిట్లా
ఉంటే నే నిక్కడ ఉండు కేమిటి? నే పెళ్లుతు
న్నా” నని చంద్రిక బెదిరించి అలిగేది. శంకరం
ప్రియోక్తులతో చంద్రికను సమాధానంపరిచే
వాడు. శంకారాన్ని విడిచి ఉండటం మంచే
చంద్రికకు ప్రాణోపద్రవముగా ఉంటుంది.

శంకరం ఎప్పుడూ ఎడో అనంతప్రేమ ఉన్నట్టే
కనుపిస్తూ ఉండేవాడు. చంద్రిక “ఎంత
చేస్తున్నా యింతే అడేమిటో చెప్పిచేయించుకో
కూడదూ” అని నిష్కర్షగా అడిగేది. శంకరం
బయటి పోల్లోకి వెళ్లి కూర్చునేవాడు.
చంద్రిక శంకారాన్ని మేడమీదికి తీసుకువచ్చి

“అట్లా అలుగుతా లేమండీ! మీ రెట్లాగూ
ధర్మ ప్రభువులనే పేరు పడ్డారు. ఇక నేనేగా;
నరే కానియ్యండి” అనేది.

6

“చంద్రిక అప్పుడప్పుడు మొండిపట్టు పడు
తుందని- తెలివితక్కువగా మూట్లాడుతుం దని
నాయుడుగా రన్నారు. “మీ రట్లా అనకండీ!
గారాబంగా పెరిగిన పిల్లకనక కొద్దిగా లోక
జ్ఞానము తక్కువ. మనమే దాన్ని అట్లా అంటే
ఇంకాపై వాళ్లు మన్నిస్తారేమిటి? ఊరుకోండీ!”
అంది నాయుడుగారి భార్య రాధమ్మగారు.

“అట్లా అనక- నిన్న శంకరం” -“మానాన్న
గారికి 4 రోజులనుంచీ నున్నీగా ఉందట, నేనూ
మీ అమ్మాయీ వెళ్లి నాల్గోజులుండి జ్ఞేమం
చూచుకుని వస్తా” మంటే పిచ్చిపిల్ల వెంటనే- “ఏ
మంత పెద్దజబ్బు లెద్దురూ! అవి మామూలు
జ్ఞురాణే; హడావిడి పడకండి- ఏదన్నా పండగకి
వెళ్లి వదా” మంటుంది, తప్పు గాదూ? ఎవరి
తల్లిదండ్రుల మీద వారికి ప్రేమ ఉండదూ?
అతను తెలివి తేటలుగలవాడుగాబట్టి “అట్లాగా”
అంటూ చురుగ్గా వెళ్లిపోయాడు. నరిగ్గా మెట్లు
దిగాడో, లేదో “నాన్నగారూ! అక్కడకు
వెళ్లాలి- వెళ్లాలి అంటారు. అక్కడ ఏం బావుతు
తినదామనీ. నన్ను కూడా రమ్మంటారు. నన్నా
పూరిచాకలో కూర్చోపెట్టాలని గాబోలు”
అంది. అతను విన్నాడేమో నని నాకు చచ్చిన
చా వ యిం ది. నాకే కోపం వచ్చింది.
మళ్ళీ అతను కనుపించకపోతే వట్టి పిచ్చిదై
పోతుంది” అన్నాడు. ఊరికే దాన్ని అరడి
పెట్టకం దని రాధమ్మ నొక్కింది.
మరుసటిరోజు శంకరం భార్యతో సహా తండ్రిని

—•—•—

చూట్టానికి పేటకు వెళ్ళాడు. అమ్మా, నాన్నా చాలా సంతోషించారు. తన చదువును గురించి వెంకటరత్నం తన అన్నగారికి చెప్పాడు. తండ్రి శంకరాన్ని పిలిచి “నాయనా! ఈ రోజు నాకు కులాసాగా ఉంది. నీతో కూర్చుని పత్తం తింటా నన్నాడు.

శంకరం తన తల్లికి బెనారసుచీర చంద్రిక చేత యిప్పించి సమస్కారం చేయించాడు. తండ్రికి కుటుంబఖర్చులకింద రెండుపందలు తానిచ్చాడు. డబ్బుకు చాలా కటకట పడుతున్న అరుణాచలం చాలా సంతోషించి “తమ్ముడిని కనిపెట్టి ఉండు నాయనా!” అన్నాడు.

“మిమ్మల్ని ప్రతిదినం చూడాలని ఉంటుంది. మీరు వచ్చి ఆ ఊళ్ళోనే పోనీ దూరంగానే ఉంటే నాకు చాలా సంతోష” మన్నాడు శంకరం. “నాయనా! నీ కింకా లోకానుభవం తక్కువగానీ, ఇక్కడే ఉండనీ” అంది తల్లి. నిజమే నన్ను నాడ్డుగారు.

చంద్రిక ప్రతిరోజూ ప్రయాణ మవుతూ ఇంటికి పోదామని శంకరాన్ని తొందర పెడుతుంది. “న్యాయానికి యిదే నీయిల్లు గాని, అది కాదని” శంకరం నెమ్మదిగా మందలించేవాడు. “నా కిక్కడేమి తోచటంలేదు, చూడటం అయిందిగా. పోదాం పదం” ఉంది చంద్రిక. “నీవాళ్ళు నీ కెట్లాగో నావాళ్ళు నా కంటే, తెలుసుకో” మ్మని రోజూ జరుపుతున్నాడు.

అత్తగారు కోడల్ని ప్రేమగా లాలించింది. కోడల్ని నాడ్డుగారు మురిపంగా చూచాడు. వెంకటరత్నం వదినగార్ని భక్తితో చూచాడు. చంద్రిక వీటి సన్నిటిని గడించక “యింటికి

పోదా మంటుంది. శంకరం “నువ్వు వెళ్ళు. మా తమ్ముడిని యిచ్చి పంపుతా, నేను వెనకాల వస్తా” నన్నాడు. చంద్రికకు కోపం వచ్చి “బ్రేను ఎంత, చేస్తేనేం; ఎంత ఉంటేనేం. ఏవాడచిలక అవాడ పలుకు పలుకుతుం” దంది. శంకరానికి అవమానం తోచింది. కోడలు యొక్క అసంతృప్తిని అత్తమామలు గ్రహించి శంకరాన్ని “నాయనా! ఎక్కడివాళ్ళక్కడ ఉండటం మంచిది, మంచిరోజు చూచుకుని ప్రయాణమై వెళ్లం” డన్నారు. శంకరానికి మరి అవమానం తోచింది.

తండ్రిని కుటుంబజరుగుబాటును గురించి హెచ్చరించాడు శంకరం. తల్లి అందుకుని “నాయనా! భగవంతు డున్నాడు, అవన్నీ తడవక - అవన్నీ భగవంతుడికే ఎరుక - అదృష్ట దురదృష్టాలు ఎవరిని వారివే. ఎందుకు నువ్వు కూడా ఘోరపడటం” అని సంభాషణ మార్చింది. శంకరానికి ఆపుకోలేనంత దుఃఖం వచ్చింది. “అమ్మా మీరు కష్టపడ నవసరం లేదు. ఇంకా డబ్బు పంపుతా; ఎప్పుడూ కష్టాలు యిట్లా ఉండవులే” అన్నాడు.

తల్లి శంకరం మాటకు అడ్డుచ్చి “నాయనా! అట్లా పెట్టుకోక. నువ్వు కావాలని వారు తీసుకు వెళ్లారు. అందుకు నాయనగారు ఒప్పుకుని పంపారు. నువ్వు మామచాటు నుండవలసిన వాడవు, స్వతంత్రించకు. మనుష్యులకంటే చేతలు కలకాలా లుంటై. వారందరి జ్ఞేమం తరచువస్తూ, మాజ్ఞేమాలు కనుక్కుంటూ ఉండి, గోనెడు కొడుకుల్ని అంకెడు కూతుళ్ళని కని శతాయుస్సులై వర్ణిలం డని కొడుకూ, కోడల్ని ఆశీర్వాదించి హితోపదేశం చేసింది. శంకరం తల్లి మాటలకు కలవరపడి “అమ్మా

నన్ను పెంచి పెద్దచేసిన మీ ఋణ మెట్లా తీర్చుకోవాలి చెప్పి, ఇట్లా నువ్వనటం న్యాయమేనా? పెద్దవాళ్ళు మీరు పడే యిబ్బందులు చూచి నేను భోగా లనుభవించగలనా?" అని విన్నపోయాడు శంకరం.

అరుణాచలం శంకరాన్ని బుజ్జగించి మాకు అన్ని అనుభవాలూ అయ్యై, వాటినిగురించి నువ్వు విచారించక. కలిమిలేముల విషయం నాకు బాగా తెలుసు. నువ్వు బిగలాపడ పని లేదు' అని చెప్పి - "అయితే అట్లాగేనేమిటి వాడికి చెప్పాలినిందని భార్యను మందలించాడు నాడ్లు. తల్లి "నాయనా! నిన్ను కట్టపెట్టాలని నా ఉద్దేశం కాదురా" అని నొచ్చుకుంది. చంద్రిక యింటి కెప్పుడు వెళదామంది. అన్నదే కాని శంకరం ముక్కుగోళంలోంచి బయటికి వచ్చిన వేడినిట్టూర్చును తెలుసుకోలేక పోయింది. ఇంకొమాటు శంకరంతో చంద్రిక "మీ వారికోసం అంత తపన పడకపోతే వారినే మన ఊరుకమ్మని మన వాటిల్లోది ఏదయినా చిన్నకంట్రాక్టు యిచ్చి సుఖజీవనం చేయించరాదూ!" అంది.

కాని నిస్తేజమై గాదాగుడలాగా నిలచిపోయిన శంకరం అక్రియగళాన్ని గుర్తించలేకనూ పోయింది; దడదడ లాడిపోతున్న గుండె మోతనూ చంద్రిక వినుపించుకోలేక పోయింది.

7

శంకరంలో మార్పు కనుపిస్తోంది. అందరితోనూ యథోచితంగానే ఉంటున్నాడు. ముఖ్యవిషయాలలో మాత్రం జోక్యం తీసుకుని తక్కినవి మామూలారికి పదులున్నాడు. అత్రగారు "పిలిచి పిల్లనిస్తే.....అన్న సామెత

చెప్పి తమ్ముడికి కూడా కొంత ఆస్తియిస్తే అబ్బాయి దుగ్గ తీసుతుండేమో అందిట. అట్లా అన్నట్టు శంకరానికికూడా తెలిసిందట! ఇట్లా జరిగి జరిగి ఏంకొంప ముణుగుతుందోనని నదాళిపనాడ్లు భయపడ్డాడు. కూతుర్ని జాగ్రత్తగా సంపదించి భర్తను దక్కించుకోమన్న సలహా యిచ్చాడు.

శంకరం ఎప్పుడూ ఉదాసీనుడుగానే ఉంటాడు. భర్తయొక్క మనోవేదనను గుర్తించుకోలేక పోతుందిగాని తనకు అభిముఖుడై తనకు సంతోషం గలిగించేందుకు భర్తకు అనేక సేవలు చేయబోతుంది.

శంకరం కొన్ని వారాలనుంచీ జరిబట్టలు మాని, మామూలురకం బట్టలు వేసుకుంటున్నాడు. "నాకుమాత్రం ఈ చీర లెందుకు? సాదా చీరలు తెప్పించ"మని చంద్రిక అడుగుతోంది. ఫలహారాలు మానేసి వేళకు భోజనమే చేస్తాడు శంకరం. "మీరు తినకపోతే నాకు మాత్రం ఏం సహించి ఏడుస్తుంది? నేనూ తిన" నంది చంద్రిక.

చంద్రిక నీళ్ళుపోసుకుని రెండుమాసాలయింది. వేవిళ్ళతో అన్నం తినదు. ఫలహారం కూడా, శంకరం తిననిది తినదు. రాధమ్మగారు కూతురికి హితోపదేశము చేసింది.

శంకరం ఏదో ఆలోచిస్తూ పడకకుర్చీలో కూర్చున్నాడు. చంద్రిక ఏడురుగా, వచ్చి నిలబడి ఏదో సంభాషణ ప్రారంభించి "ఏమండీ? ఎప్పుడూ ఈదురో అంటూ ఉంటున్నారేమిటి? మీ కేం తక్కువయింది చెప్పండి?" అంది. శంకరం చివాలున లేచి కూర్చుని "మరేం లేదు. వ్యక్తిత్వం లోపించింది. మీరు కావా లనుకున్నారుట- వారు దానికి అంగీక

రించారుట! అంటూ చంద్రిక వంక చూచాడు. చంద్రిక మెరిసిపోయే కళ్ళతో “అట్లాగే ఉంది; అనుభవించే గీత లేకపోతే అందలాన ఎక్కిస్తే సేం; దంతసిరి ఉండాలి; దేనికై నా. అంత పాల నవత పిల్లకాయకు మల్లే సక్కిర్రుపడకపోతే అమ్మదగ్గర నాలు రోజులుండి రారాదూ! చర్యలు మరి ముద్దు వస్తున్నై” అంది.

“అట్లాగా మంచి నలహా యిచ్చావు. బుద్ధి మంతురాలైన భార్య హితాలు యిట్లానే ఉండా” అంటూ లేచాడు. రాధమ్మ గోడవతలే ఉండి అప్రకోలేక తువ్వింది. “ఔను సత్యం; మంచి ఉపదేశమే. అత్తగారు కూడా యిక్కడే ఉన్నారేమిటి? భార్య అంటే భర్తకు యింత తోడునడగా ఉండా” అంటూ క్రిందకుపోయాడు. చంద్రిక గడగడలాడిపోయింది. “అమ్మా! ఆయన్ని చూడలేకపోతే క్షణం ఉండలేనే” అంటూ ఏడిచింది. రాధమ్మ గొణుక్కింది.

8

తూరుపుకు పోయే రైలు సరీగ్గా తెల్లవారు జామున 4-20 నిమిషాలకు వచ్చింది. తెల్ల వారితే పంచమిశనివారం. సదాశివ నాయుడు గారి నాకరు చాకలినుబ్బడు పెళ్ళాన్ని పుట్టింటికి పంపటానికి స్టేషనుకు వచ్చాడు. పెట్టె లన్నీ జనసమృద్ధంగా ఉన్నై. సుబ్బడు ఎట్లాగో తన పెళ్ళాన్ని పెట్టెలో ఎక్కిస్తున్నాడు. ఎవరో తన్ను తోసుకు లోపలికి పోతుంటే సుబ్బడు కోపంతో “ఏం టయ్యా! ఆడోళ్ళు కనపట్టల్లా! అసె చురుసుగా మాట్లాడబోయి “బాబూ! శంకరయ్యగారా? ఇదేదీ! ఈ పెట్టెలో ఎక్కుతుండారేం! పక్కచుట్ట లేవే! ఇట్టిబట్టలు రాలే దేంటి” అని ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నపరంపరలు కురుపించాడు. శంకరం నవ్వి

“అన్నీ-ఉన్నై తొందరపనిమీద వెళ్తున్నారే. గంటకోట్లకు; యింకానున్నామా” అన్నాడు. సుబ్బడు ఆశ్చర్యముఖంతో శంకరాన్ని చూస్తూ బయటికి వచ్చాడు. రయలు కదిలించి శంకరం ముఖం తేవురించి యింత అయింది.

చంద్రిక రి గంటలకు లేచి శంకరంకోసం వెళ్తుకుంది. స్టాండున కోటూ, చొక్కాలూ మామూలుగానే ఉన్నవి. కాని, ఖద్దరు వస్త్రాలు రెండూ కనపించటల్లా. కంపన పడ్డ కాకిలాగా అటూఇటూ తిరుగుతూ అనేకం తలపోస్తోంది. పేటకు వెల్లిపోయినా దేమో! మళ్ళీ రాదేమో! నని లోపలలోపల ఏడిచింది. కాపలా ఘూర్గా వాడిన పిలిచి “మీ చిన్న అయ్యగారు ఏఫిలోకి వెళ్లటం చూచావా?” అని అడిగింది. ఘూర్గావాడు “అమ్మా! తెల్ల వారట్టే 3-4 గంటల మధ్య బయటికి వెళ్ళారుగా అమ్మా. నన్ను పలకరించను కూడా లే” దన్నాడు.

చంద్రిక మేడపైకివచ్చి గదిలో వెదుకుంది. తల్లి పళ్లెరసం తీసుకవచ్చి చంద్రికను పిలిచింది.

సదాశివ నాయుడుగారు కూతుర్ని పిలిచి “ఏ మమ్మా మీ ఆయన అంత అస్వంతుగా ఏవూరు వెళ్ళా దేమిటి? ఆరు రద్దావిషయం ఏమిలేదు గద?” అని అడిగాడు. చంద్రిక ఏమన్నూ “నాకెం తెలియదు, నాతో చెప్పలేదంది. “అదేమిటి? తెల్ల వారు జామున రైలులో ఎక్కడికో వెళ్ళాడుటకా, సుబ్బడు చెప్పుతున్నాడే” అంటూ నాడ్డు క్రిందకు పోయాడు.

చంద్రిక. సుబ్బడిని పిలిపించి “ఏరా? బాబుగారు ఏ ఊరు వెళ్తున్నా నని చెప్పారురా” అని అడిగింది. “అదేమిటమ్మగారు! ఒకనకైన చొక్కాగానీ, కట్టు పంచగ్గానీ, పక్కచుట్ట

గానీ, ఆకలికి మంచి ఉత్తరీయంకూడా లేకుండా ఎదురున్నా రేంటమ్మా! మీ లచ్చాం కూకున్న పెట్టెలోనే ఎక్కారు. ఫేటిలో మాత్రం సిన్నట్రంకు ఉంది. చంకలో వుత్తకం కాష్టా నుంది" అన్నాడు: చంద్రిక కళ్లు జ్యోతుల్లాగా ఉన్నై. పెదవులు మంత ఎరు పెక్కి వణికిపోతున్నై. "ఎక్కడికి వెళుతున్నా మని చెప్పారా?" అని వణుకుతున్న కంఠాన్ని పలికించలేక పలికింపలేక పలికింది. అమ్మా! నాకేం చెప్పలా. "అర్థంబుగా ఎళుతున్నా" నన్నారు. నూత్రేవేషం నాకేం భాగుండలే దన్నారు. చంద్రిక పరసరి. మేడ మీడికిపోయి కోట్లూ, చొక్కాలూ, పళ్లెలో వేచుకుని దుఃఖంకో ముణిగిపోయింది. తల్లి, తండ్రి చంద్రికను ఎన్నేవిధాల ఓదార్చి ఈ విషయమంతా అరుణాచలనాయుడుగారికి గుమాస్తాద్వారా కలు రంపారు.

9

శంకర విజ్ఞాపనలు! చేరేటప్పటికి చేతులో 10 రూపాయలు ఉన్నై. తన బాల్యస్నేహితుడుగా ఉన్న శ్రీరామశర్మతో తన విషయమంతా చెప్పి "స్వయంకృమీమీద ధనార్జన చేసి తన తల్లి తండ్రిల్ని పోషించుకుంటా" నన్నాడు. తన ఉనికి ఎవరికైనా తెలియబడిందంటే దీక్షాభంగ మయిపోతుంది గనుక అజ్ఞాతవాసం జాగ్రత్తగా నడిపించా" అన్నాడు. శర్మ భరికరానికి తన మేడ పై తీంతలులో ఉన్న గదిచ్చి తన బంధుగుల ఫర్లో ఆడిటర్ గా నెలకు 80రూ॥లమీద ఉద్యోగంలో జేర్చాడు. ఒక నెల గడిచింది. 30 రూపాయలు తన భోజనఖర్చులకు ఉంచుకుని మిగతా 50 రూపాయలు తన తండ్రికి కుటుంబ ఖర్చులకేంద

మనియార్డరు చేయించి. త నెక్కడ ఉన్నదీ తెలియనీయాలా.

అరుణాచలనాయుగారు శంకరంవద్దనుంచి మనియార్డరు వచ్చినట్లునూ, అతని ఉనికిమాత్రం తెలియనట్లునూ వియ్యంకుడికి తెలియపరచారు.

సుదర్శననాయుగారు మీ కోడలికి 10 రోజుల నుంచీ కొంచెం సుస్తీగా ఉంది. అక్కగారూ మీరూ వచ్చి చూచిపోమ్మని తిరుగుజవాబు ప్రాశ్నారు.

శంకరం వెళ్ళిపోతేనే అతను డబ్బేమాత్రం పుచ్చుకు వెళ్లాడోనని చంద్రిక కోటుతో వర్షు డీసి చూచింది. పర్సులో చిల్లరనోట్లు 90 రూపాయలూ, వాటిమధ్య ఒక కాగితంమధ్యత కూడాఉంది. చంద్రిక ఆ కాగితం విప్పి చూచుకుంది. అందులో "ప్రియమైన చంద్రికా! నా మనోవేదనను సువ్ర గ్రహించలేక నీ ప్రియకోసమూ, నీ ఆనందకోసమూ నన్ను ఉపయోగించుకోనా లని తలచినట్లు స్పష్టమైంది. పాపం! నేను కృత్రిమ యంత్రాన్ని కాదుగదా! ఎవరివర్షము వారికి ఎంతో ప్రియమని ఎవరూ ఎరుగనిది కాదు. తన కష్టసుఖముల ననువదించని భార్యను గట్టుకొనే చిరుసంసారీయ యుంటకంటె ఆ జ్ఞాంతము బ్రహ్మచారిగ నుండుట సుఖమూ, శుభమూనని తెలియబడినది. ఇట్లు వ్రాయుటకు సిగ్గుపడుచున్ననూ, తప్పక వచ్చినది. తీరువాత-తట్టువాతే."

— శంకరం.

చంద్రిక ఆ ఉత్తరం చూస్తూ "చూడమ్మ చూడు, నేను నా సుఖానికి ఆనందానికి తనను ఉపయోగింప తలచానట. తా నెక్కడ కందిపోతాడోనని ఇంట్లో తనవెంటపడి తిరుగుతూ

తన పనులన్ని నేనే చేశానే. వైగా ఈ మాటలా! నాకు సంసారసుఖం రుచి చూపించి అంతలో వివపుపండు కొరికిస్తాడా?" అని ఏడిచింది. ఏడిచి ఏడిచి పిచ్చిపిల్ల అయింది.

తల్లిదండ్రులతోనూ, చూడవచ్చిన వాళ్లతోనూ పై సాదంతా మొర తెడుతుంది. తల్లి కోప పడి గదిలోకి పంపుతుంది. తండ్రి కనపడినపుడల్లా "నాన్నగారూ! ఆయనకోసం ఖబురంపారా?" అంటుంది. నాయుడు బయటికి రావటం మానేశాడు.

అరుణాచలం నాయుడుగారూ, సుశీలమ్మగారు కోడల్ని చూట్టానికి వచ్చారు. చంద్రిక అత్త మామల కాళ్ళకు నీళ్ళిచ్చి "చూచారూ! నా వల్ల తప్పంటే దండించాలిగానీ, యిట్లా వెళ్ళి పోవచ్చూ! మీరు వెళ్ళి తక్షణం తీసుకరండి తేకపోతే నా పరువు దక్కేటట్టు లేదు." అంటూ ఏమేమో ప్రారంభించింది. రాధమ్మగారు వచ్చి "ఇదీ వరన. ఇట్లా ఒక టేబుల్ గానీ. రాత్రిళ్లు కూడా నిద్ర పోదు" అని కూతుర్ని అదమాయించి యింట్లోకి పొమ్మంది. చంద్రిక చరచరలాడుతూ "ఏమిట! నువ్వెందుకు? నువ్వూరుకో - నీకేం తెలియదు. ఇవ్వన్నీ చెప్పకపోతే వాళ్ళు నేనే పంపేశా ననుకోరూ!" అంటూ తల్లిమీద తిరగబడింది.

అత్తమామలు కోడల్ని బుజ్జగించి వియ్యం కుడికి "ఫరవా లేదు, అతడు అవివేకి కా"దని ధైర్యం చెప్పి వెళ్ళిపోయారు.

10

శంకరాను గదిలో కూర్చుని మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూ "మేడపైకి వెళ్ళింది. ఎవ"రని శ్రీరామ శర్మని అడిగాడు.

శర్మ "మన శంకరమే నోయ్" అని చెప్పి నాలుక కరచుకున్నాడు. "ఎవరూ! చంద్రిక మొగుడేనా!" అంటూ రంగదాసు నిలబడ్డాడు. "ఇసా! నీ కెందుకు ఊరుకో!" అన్నాడు శర్మ. "ఆ! మన కెందుకులే! ఆమధ్య ఇత నెక్కడికో వెళ్ళాడని ఎవరో అనుకున్నా రులే" అని రంగదాసు నవ్వాడు. "దాని కేదో నొడవుంటులే మన కెందుకు; నువ్వెక్కడా అనకులే" అన్నాడు శర్మ.

కూతురు మనోవ్యాధితో సదాశివనాయుడు దిగులుపడ్డాడు. వంజబ్బుని ఏ మం దిప్పిస్తాననుకుంటాడు! అందులో గర్భవతికూడానూ. ఒకరోజు రంగదాసు సదాశివనాయుడుగా రింటికి వచ్చి "కక్కయ్యా! చంద్రికకు ఎట్లా ఉందని ప్రారంభం చేశాడు. నాయుడు "నాయనా! కడుపు చించుకుంటే కాళ్ళ మీద పడుతుంది. ఎట్లా ఉందని చెప్పేనూ! నాలుగు నెలలమట్టి అతని బాడే తెలియకపోయే. ఈ 4 నెలలమట్టి తండ్రికి 50 రూపాయలు చొప్పున తాను తెలియపడకుండా పంపుతునే ఉన్నాట్టు. ఇక్కడ ఉండే తాను 50 కాదు, 100 పంపుకో కూడదూ! నేను వద్దంటానా! ఇదంతా తనది కాదూ. మీ రందరూ చెప్పినట్లు మంచి మర్యాద స్థుడూ, భారీబుద్ధి కలవాడే గాని దాని కర్మం అట్లా కాలింది. నాకేం తోచటలే" దన్నాడు.

"కక్కయ్యా! దీని జబ్బు విశాఖపట్నంలో నయమవుతుంది. అక్కడికి తప్పక తీసుకెళుదాం" అన్నాడు రంగదాసు.

"నాయనా! పిల్లకు పిచ్చానుపతి" చూచే ఖర్మం కూడా పట్టిందీ" అని నాయుడు శర్మ నీళ్ళు పెట్టుకున్నాడు.

“కక్కా! పిచ్చి అనువతికి వద్దు. అక్కడ ఏ మందూ, మాకూ లేకుండా కేవల మన శృక్తితోనే నయం చేసే ఘనవైద్యు డొక డున్నాడు. ఈ తెల్ల వాడుజాము బుడిలో వెళదాం. దానికి తప్పక నయమవుతుంది. అట్లా కాకపోతే నా ప్రాణాన్నైనా యిస్తా” నన్నాడు రంగదాసు.

నాయుడుగారికి ఆశ పుట్టింది. వంటమనిషిని తీసుకుని కుటుంబంతో సహా రంగదాసువెంట విశాఖపట్నం వెళ్లాడు. నెలకు 40 రూపాయిల చొప్పున మేడ బాడుగకు తీసుకుని రోజూ సముద్రపు ఒడ్డుకు కుటుంబ మంతా పికారు వెళతారు.

ఒకరోజు రంగదాసు శ్రీరామశర్మను కలుసుకుని “మా బంధుగుల అమ్మాయికి నుస్తీగా ఉంటే ఈ డాక్టర్ ట్రీటుమెంటు చేయించుకునేందుకు తీసుకు వచ్చారు. చూచి వద్దామని తన బసకు తీసుకువచ్చాడు. ఆ వచ్చిన వారు డాక్టరుగారి అసిస్టెంట్ ని నాయుడుగారితో చెప్పి చంద్రికను పిలిపించాడు. చంద్రిక చక్కగా ముస్తాబై వచ్చి “ఈ శాస్త్రవల్ల ఏమవుతుం దన్నయ్యా? డొరికే ఉబ్బు గుంజంట తప్ప - నా కేం మందూ, మన్నూ—అనవసరం” అంటూ లోపలికి పోయింది.

శర్మా, దానూ కలిసివస్తూ మధ్య దోహలో—శర్మ—“దానూ! ఆ అమ్మాయి నీ కేమవుతుందోయ్. మతిచాంచల్యం గాబోలు. అనుపత్రితో చేర్పించా లని ఉద్దేశమా! పాపం — జాగ్రత్తగా ఆలోచించి మాత్రం చెయ్యి” అన్నాడు విచారాన్ని మూచిస్తూ.

దాను—“ఆ అమ్మాయి నాకు చెల్లెలవుతుంది. మతి చలించింది. మగడు నాలుగునెలలకితం ఎక్కడికో పారిపోయాడు. ఎక్కడ ఉన్నదీ ఈ అమ్మాయి తండ్రికిగానీ, అతడి తండ్రికిగాని తెలియదు గానీ అతడుమాత్రం తండ్రికి ప్రతి నెలా ఎవరిపేరుతోనో ఎట్లాగో 50 రూపాయిలు అందచేస్తూనే ఉన్నట్టే. ఆలోచించగా ఆ పిల్లకు ఈ డాక్టర్ తీసుకువస్తే ఘనవైద్యుడు దొరికి ఆ జబ్బు నయమయ్యేట్టు తోచి ఇట్లా తీసుకువచ్చా” నని నవ్వాడు.

శర్మ దానును గభాలున ఆపి ‘శంకరం పెళ్లాం ఏమిట్రా. ఈ అమ్మాయే నా చంద్రిక’ అని నివ్వెరపోయాడు. దాను నవ్వుతూ ‘నన్నడ గట మెందుకూ? శంకరాన్ని తీసుకు వచ్చి చూపించూ! ఆ అమ్మాయి చంద్రికో, రదనితో అతనే చూచుకుంటాడుగా’ అన్నాడు. ‘నా కి పరిస్థితులు అతను చెప్పలేదునుమా. దొంగఫెలో. ఇంకేం ఆ అమ్మాయికి వైద్యం అతనే చేసుకుంటాడు, తగిన ఏర్పాటుచేస్తే’ అన్నాడు శర్మ.

‘త్వరగా ఏర్పాటు చెయ్యి. మరీ’ అన్నాడు దాను.

11

సాయంకాలం 6-30 కి పునర్విలన్. సినిమాకు శ్రీరామశర్మా, శంకరం, ఇంకొక స్నేహితుడూ కలిసి వెళ్ళారు. 9-30 కి ఆట అయింది. ముగ్గురూ హోటల్లో భోంచేసి వస్తూన్నారు. ఆ మూడో స్నేహితుడు శర్మనూ, శంకరాన్ని ఒక మేడమందు ఆపి “శర్మా! బెజవాడనుంచి నా ప్రాణాన్నేహితు డొకడు వచ్చి ఈ మేడలో ఉన్నాడు. ఈ రాత్రికి మనం సలుగురం కులా

సాగా ఉండి ప్రొద్దున్నే పోదాం; అతను వేరు పడ్డ కవికూడానూ; పద్యాలు నాల్గు వినికూడా వెళ్ళదామని పట్టుపట్టాడు. శర్మ “నలే”నని తన ఆమోదాన్ని చూపుడు. శంకరం “నే నింటికి పోతా” నంటే శర్మ బలవంతం చేసి సమ్మతి పరచాడు.

న్నేహితులు నలుగురూ ముందుగదిలో చేరి పేకాట ప్రారంభించారు. మహానరదాగా రెచ్చి పోతున్నారు. శంకరం కూనరాగం తీస్తూ పేక కలుపుతున్నాడు. రంగదాసు నెమ్మదిగా తలుపు తెరిచి గుమ్మంలో నిలబడ్డాడు. దాసును చూచి శంకరం తలవంచుకున్నాడు. దాసు “ఇందులో దొంగెవ రేమిటి?” అని అడిగి వనున్నవాడికి మల్లే తలుపులు మూసి వెళ్లి పోయాడు. శంకరం శర్మతో “ఇక వెళ్లిపోదా మేమిటి?” అన్నాడు నెమ్మదిగా. శర్మ ఇంకా ఆట కానిదే!- అప్పుడే” అన్నాడు.

దాసు చంద్రికను గదిముందుకు తీసుకు వచ్చి ఎదో చెప్పాడు. లోపల శంకరం ఆట మజాలో “ఇదిగో రివతురుపు” అని అరిచాడు. చంద్రిక ఆదుర్దాగా ‘లోపల మీ బావలా గుండే’ అంది. దాసు కొంచెం నిదానించి ‘గొంతు అట్లాగే ఉంది నువ్వు చూచుకో’, అన్నాడు. ‘ఆమోహా! గదిలో యింకా ఎవరో ఉన్నారు లాగా ఉందిగా? ఎట్లా? అంది. దాసు నెమ్మదిగా గదితలుపులు తెరిచాడు.

చంద్రిక ఆపాదమస్తకం వణికిపోతు శంకరం వంక చూస్తూ నిలబడిపోయింది. శంకరం చంద్రికను చూచి నిఘాంత పోయి చేతులో పేక కిక్కిందకు జాకేసి తల వంచుకున్నాడు. రామశర్మ తక్కినవాళ్ళని లెమ్మని సంజ్ఞ చేశాడు. అందరూ బయటికి వచ్చారు. చంద్రిక ఒక్కగంటలో తలుపులు మూస్తూనే వెళ్ళి శంకరం ఒళ్ళో కూలబడి బావులు నుని వడ్డించి. అతని చేతులు అతనికి తెలియ కుండానే చంద్రికని చుట్టేసుకు ఆ పిల్ల సఖి శిఖపర్యంతం పాగికినై.

కొంతనేపటికి చంద్రిక “ఈ నాలుగు నెల్లమట్టి నుఖంగా ఉన్నారగదా! కళ్ళు చల్లపడ్డయ్యా. అమ్మా” అంది. దానికి శంకరం నవ్వుతూ ఏదో సమాధానం చెప్పాడు. ఆ రాత్రంతా ఒకటే గొడగొడ. వాళ్ళని ఒడ్దనే వారుకానీ, కద్దనేవారుకానీ, పిలిచేవారైనా లేక పోయారు. సదాశివనాయుడు దాసును పిలిచి “మా నాయనా! రేపు యింటికి వెళ్ళి పోదామా అన్నాడు”

“కొడుకూ, కోడలూ సత్యనారాయణవ్రతం చేసుకుంటున్నారని అరుణాచలం నాయుడు గాడికి పిలుపు వచ్చింది. నాయుడు కుటుంబ ముత్యం వెళ్ళి ఆ యిద్దరిని ఆశీర్వదించాడు. ఆ వెళ్ళటం వెళ్ళటం అక్కడే నిలిచిపోయి మనమడిని ఎత్తుకు తిరగటం ప్రారంభించాడు.

ప్రకృతికార్యాలయ ట్రిప్సు 1943 సం॥ మార్చి నెల జమా ఖర్చులు.

జను: జనుకటి నెల నిల్వ 235-4-3; ప్రకృతిపత్రిక 58-8-0; పుస్తకములు 141-5-0; ప్రింటింగు 56-0-0; యిండ్ల అద్దలు 8-0-0; రొట్టెపెట్టెలు 2-0-0; ఆద్యాప్తులు 35-0-0; షరక 536-1-3. ఖర్చులు: ప్రకృతిపత్రిక 61-3-0; పుస్తకములు 15-0-0; మిస్ లేనియవ 1-1-0; స్టేషనరీ 1-4-0; జనరల్ షోప్ టీలు 6-12-6; ప్రింటింగు ఆద్యాప్తు 172-0-0; యిండ్లపన్నులు 15-7-10; షార్ట్స్ 30-4-0; బాకీలు తీర్చింది 23-0-0; బాకీలు ఇచ్చినది 5-8-0; పుస్తకాల ప్రింటింగు ఆద్యాప్తు 128-0-0; నిల్వరొట్టె 76-8-11; షరక 536-1-3.

యల్. మదర్సనరావు, మేనేజరు.

సుఖసంసారము

1వ సంపుటము

మీ కోడలు

- (1) రాత్రుల యందు కలవరించునా? (6) వెక్కిరి కొక్కిరిలు అడుచుండునా?
 (2) పనికి మిక్కిలి ముగ్గుర కుండునా? (6) చెప్పినపని వినిపించుకొనకుండునా?
 (3) ఊజురో మనుచుండునా? (7) అన్నము హితవుగా తినునా?
 (5) తేపా పుట్టింటికి పోవును ననుచుండునా? (8) నిద్రమత్తుగా నుండునా?

అన్నింటికీ ఒక్కటే జవాబు.

మా సుఖసంసారము చదవండి

ప్రకృతి పత్రిక చందాదారులకు మాత్రము రు 0—0—0.

ప్రకృతి కార్యాలయ బ్రస్టు, బెజవాడ.

స్కోదరి జ్ఞానాంబ

ప్రథమ వార్షిక కార్యక్రమము

1943 సం॥ జూన్ 29 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు

ప్రకృతి ఉద్యమాభిలాషులును, స్త్రీ సమాజాభిమానులును, బ్రహ్మమతానుయాయులును, సంఘసంస్కర్తలును నగు స్కోదరి జ్ఞానాంబగారి ప్రథమమృతసాంవత్సరికము ఈ క్రింది కార్యక్రమము ననుసరించి జరుపబడును.

ఉదయము 9 గంటలకు బ్రహ్మాపాసన.

ప్రార్థన.

ఆమెను గూర్చి ఉపన్యాసము.

సమాప్తి.

ఫలములను పంచుట

ఆమె కోరిక ననుసరించి విశ్వేశ్వరకార్యక్రమము అనుసరింప దలచలేదు.

ఉదయ ప్రార్థనలయందు షి రందఱును పాల్గొన గోరుచున్నాము.

పుచ్చా వెంకటరామయ్య, బ్రహ్మ అధ్యక్షుడు.

ఈ క్రింది గ్రంథములు పునరుద్ధరణము సంది

అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

- (1) ఎనిమా రు 0-14-0 (3) కొటవారి కథలు సంపుటము 1, 2 ఒక్కొక్కటి రు 0-12-0
 (2) కోగమేల కలుగుతుంది 0-14-0 (4) దేవు దిచ్చిన ఆయువు 0-8-0
 ప్రకృతి కార్యాలయ బ్రస్టు, బెజవాడ.

ప్రకృతి శిక్షా శిబిరము

౧౧ వ సమావేశము

11 వ ప్రకృతి శిక్షా శిబిరము మే 1వ తేదీన కృష్ణ లంకలోగల రాణీ మంగాయమ్మగారి తోటకు దక్షిణపుటైన ఉన్న మామిడితోటలో, శ్రీయుత పుచ్చా వెంకటరామయ్య యన్. డి. డి. యమ్. గారి ఆధ్వర్యమున పూర్వంబడి మే 15వ తేదీవరకు నిర్విఘ్నముగా జరిగినది. ఈ శిబిరమునకు హిందుదేశములోని అన్ని రాష్ట్రములనుండి యువకులు ఏతెంచి శిబిరమును నిర్విఘ్నముగా సాగించిరి. ఈ శిబిరమునకు మొదటి తరగతి విద్యార్థులుగా 9 మందియు, రెండవ తరగతి విద్యార్థులుగా నలుగురు వచ్చిరి. వీరే గాక చికిత్సకై రోగులను, శిబిరజీవనాభిలాషులై కొందఱును వచ్చిరి. శిబిరజీవనమును ఆఖిలపించి వచ్చినవారిలో బందరు నుండి వచ్చిన శ్రీ మావ్రతేటి సత్యనారాయణ రాజుగారు ముఖ్యులు. వీరు సతీసమేతులై శిబిరమునకు వచ్చిరి. వీరే గాక చాలామంది దూరప్రాంతముల నుండి వచ్చి బోవుచు ఉండెడివారు. ప్రతిపూటయు యిరువదిమంది ఫలములను ఆరగించుచున్నదివారు.

శిబిరవాసులందఱును ప్రాతఃకాలముననే లేచి స్నాన గీతములను పాడెడివారు. తరువాత కాలకృత్యములను తీర్చికొనెడివారు. మామిడితోటకు ఒక పథ్తాంగం దూరములో నుభయమైన స్నానపుట్టును గలదు. కృష్ణానదీ పవిత్రజలమందు స్నాన మాచరించి నూర్చోరయమునకే శిబిరమునకు యేతెంచెడివారు. తదుపరి సూర్యనమస్కారములను చేసెడివారు. ఈ సూర్యనమస్కారములను విద్యార్థులచేత చేయించుటలో తగళింపక తీసుకొనిన శ్రీ కొలిపాక అదినారాయణశర్మగారికిని, మావ్రతేటి సత్యనారాయణరాజుగారికిని మాధవ్యవాదాలు. తరువాత విద్యార్థులందఱును తమ విద్యుక్తపాఠములను అధ్యయనము చేసెడివారు. ప్రతిరోజు చాలామంది ఆతిథులు శిబిరవాసులను జూచి పోవుటకుగాను, స్వచ్ఛందమైన తరుమాలములయందు కొద్దికాలమైనను గడుపగలందులకును, భైజనాద, పటమటలంకలనుండి వచ్చి పోవుచుండెడివారు.

శిబిరవాసులు తిను ఆహారములలో కొబ్బరి, దోస, దొండ, సార, బీర మొదలగు కాయకూరలును, బచ్చలి, పెరుగుతోటకూర, చక్రవర్తి పొన్నగింటి, మొత్తికూర మొదలగు ఆకుకూరలును - నారింజ, మామిడి, అరటి మొదలగు పండ్లను ఆరగించెడివారు. నానపెట్టిన పళ్లెములను, నెనగలును తినెడివారు. శిబిరవాసులకు కావల్సిన

విన ఆహారపదార్థములను మార్కెటునుండి తెచ్చుటకు గాను నిత్యమునూ శ్రీ గోగినేని రామకృష్ణయ్యగారు మార్కెటుకు వెళ్లి తెచ్చుచుండెడివారు. దైవానికి కొదాది అవ్యుతరావుగారు సాయము చేయుచుండెడివారు. వీరిద్దరును శిబిరవాసులందరి తరఫున మాధవ్యవాదాలు.

శిబిరమునకు ఆతిథులుగా వచ్చినవారిలో శ్రీ వైదా శ్రీ రామకృష్ణయ్యగారు, శ్రీ ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారును ముఖ్యులు. శిబిరవాసులకు శ్రీ ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు మట్టివైద్యమునుగూర్చి విపులముగా తెలియజెప్పినారు. వీరేగాక దూరప్రాంతములనుండి చాలామంది ఆతిథులేతెంచి శిబిరవాసులతో పాటు ఫలములు ఆరగించిపోయెడివారు.

సుప్రసిద్ధ అయ్యుర్యైద, ఆలోపతి వైద్యులగు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి యం. బి. సి. యమ్. బి. పి. గారు శిబిరమునకు ఏతెంచి అయ్యుర్యైదమును, ఆరోగ్యసూత్రములను విపులముగా ఉపన్యసించిరి. వీరి ఉపన్యాసములను చాలామందికి అయ్యుర్యైద మన నేనా, ఆరోగ్య సూత్రము లేవో విపులముగా తెలిసినది.

ఈ పదిహేనుదినములు తాము పవిత్రకృష్ణానదీ తోయముల జలకమాడి, మామిడిచెట్ల నీడన గడిపించి, పవిత్ర వాయువును పీల్చుటచేత తమ జీవితములో నూతనోత్సాహమును, పొందినట్లుగా భావించిరి. వీటితో బాటు ఫలములను ఆరగించుటతో నూతన శోభ వచ్చినది. వండిన పదార్థముల తినుట లేదే అను విచారము మచ్చునకైనా రాలేదు. ప్రతివారూ పదిహేనుదినములు త్వరగా గడచి పోయినవే అని విచారమును పొందిరేగాని, పదిహేనురోజులు యెప్పుడగునను వినుగును పొందలేదు. ఈ పదిహేనురోజులు ఫలములను ఆరగించుటతో వైపిక, మానసిక, ఆత్మీయకర్తలు వృద్ధియైనట్లు ప్రతివారును ఒప్పుకొనిరి.

మిరుమిక్కిలి యిటువంటి శిబిరముల యెప్పుడో సువత్సరమునకు 15 దినములు మాత్రము ఉంచక, ప్రతినెలకు జరుగవలసిన దని అందఱును యేకగీతముగా కోరిరి. శిబిరకాలములో పటమటలంక ఆరోగ్యపదపద్ధతునుండి డాక్టరు వల్లభుని నాగేశ్వరరావుగారు ౧౧ రావుగారును ఏతెంచి నాగేశ్వరరావుగారు ప్రకృతి వైద్యప్రార్థనమునుగూర్చి గారు వ్యాయామమును గూర్చియు విపులముగా ఉపన్య

సిందిరి. వీరిద్దరును శిబిరాధిపతు లగు శ్రీయుత పుచ్చా శంకటాగ్రముద్వర్గారిని, శిబిరవాసులను తమ ఆరోగ్య పదనమునకు, ఆహ్వానించిరి. ఆచటకు శైలి శ్రీ అవధూత గారు యిచ్చిన ఫలములను స్వీకరించిరి. ఆచట జరిగిన మహాజనసభలో శ్రీయుత పుచ్చా శంకటాగ్రముద్వర్గారు ప్రకృతివైద్య మన నేమో, ఆయుర్వేదమునకును ప్రకృతి వైద్యమునకును గల సంబంధ మెట్టిదో న్యుదునుధుర భాషణములతో విపులముగా చెప్పిరి.

శిబిరకాలము పదిహేనుదినములలో ప్రతిరోజును రాత్రి కాలము శ్రీ మృత్తింటి అంజనేయులుగారు 'కనీకా నిదానమును' గూర్చి విద్యార్థులందఱును Practical Lessons ను చెప్పుచుండెడివారు. శిబిరమునకు సలహా పుచ్చుకొనుటకై వచ్చిన రోగులు చాలామంది వీరిచే పరీక్ష చేయించుకొని తమ రోగములను తెలిసికొన్నారు. తరువాత పదిహేనవ రోజున శ్రీయుత పుచ్చా శంకట రామయ్యగారు 11 వ చౌకరి శిబిరమున పూర్తి చేయుచు శిబిరవాసులు యింటికి పోయి అచరించవలసిన విధానములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఈ సభకు శ్రీ సి. నూర్జనారాయణగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు చౌకరిలోని గొప్పతనమునుగూర్చి విపులముగా చెప్పిరి. తరువాత ఆయుర్వేద శంకటరమణయ్యగారు చౌకరివైద్యములోని గొప్పతనమును గూర్చి అశ్రమవాసులకు వచ్చుచెప్పిరి. తరువాత అశ్రమవాసులు తమ జీవితములో కలిగిన మార్పులను గూర్చి తెలియ చెప్పిరి.

శిబిరమునకు వచ్చిన విద్యార్థులనుండి వచ్చిన రుసుమును శిబిరమునకు ఆయన ఖర్చులును యందుతో జతపరచడ మెనది.

శిబిరవాసులనుండి వచ్చిన రుసుము	రు	209-6-0
శ్రీయుత శిబిరాధిపతి కృష్ణంరాజుగారి నుండి వచ్చిన విరాళము		10-0-0
శ్రీయుత వైదా శ్రీ రామకృష్ణయ్యగారి నుండి వచ్చిన విరాళము		5-0-0
శ్రీ రామగోపాల్ సేట్ నుండి వచ్చిన విరాళము		2-0-0
జమ మొత్తం	రు	226-6-0
ఖర్చు మొత్తం	రు	209-4-0
శాశిల్య		17-2-0

అహారపదార్థములకు ఖర్చు	రు	202-4-0
వీళ్ళుకెచ్చిన మనిషికి యిచ్చిన బాపతు		7-0-0

ఖర్చు మొత్తం రు 209-4-0

లోగడ జరిగిన 10 శిబిరముల - ఆయవ్యయములకును, యీశిబిర ఆయవ్యయములకును పెద్ద తేడా గలదు. ఈ శిబిరమునకు విద్యార్థులనుండి వచ్చిన రుసుములున్నవి, అహారపదార్థములకు ఆయన ఖర్చులును సరిపోయినవి. విద్యార్థులు తమ ఖర్చులను తామే భరించినట్లయినది. శ్రీయుత శిబిరాధిపతి కృష్ణంరాజుగారి నుండి వచ్చిన విరాళము రు 10/-లున్నవి శ్రీయుత వైదా చిన రామకృష్ణయ్యగారి నుండి వచ్చిన విరాళము రు 5/-లున్నవి, శ్రీయుత రామగోపాల్ సేట్ నుండి వచ్చిన విరాళము రు 2/-లున్నవి, మొత్తం రు 17/-లకును రు 17-2-0 నిలువ ఉన్నది.

శి బి ర కార్య ద ర్శి,
7-6-43.

1943 సం॥ ఏప్రిల్ నెల జమ ఖర్చులు.

జమ : జనుకటి నెల నిల్వ 76-8-11; చౌకరిపత్రిక 45-0-0; పుస్తకములు 67-13-0; యిండ్ల అద్దెలు 8-0-0; పాలముల అదాయము 16-0-0; రంగుకాయతాలు 0-4-0; ఔషధ 213-9-11.
ఖర్చులు : చౌకరిపత్రిక పోస్టేజీలు 5-3-9; పుస్తకముల పోస్టేజీలు 7-10-9; మిన్ లెనియన్ 0-7-6; స్టేషనరీ 0-2-0; బాకీలు తీర్చింది 13-14-0; బాకీలు యిచ్చింది 11-8-0; నాకర్లు 1-4-0; భరణం 50-0-0; నిల్వ రొక్కం 123-7-11; ఔషధ 213-9-11.

1943 సం॥ మే నెల జమ ఖర్చులు.

జమ : జనుకటి నెల నిల్వ 123-7-11; చౌకరిపత్రిక 54-4-0; పుస్తకములు 191-1-9; బాకీవసూళ్లు 12-6-0; అద్యాన్ములు 10-0-0; ఔషధ 391-3-8.
ఖర్చులు : పుస్తకములు 12-4-6; చౌకరి పోస్టేజీలు 5-1-6; మిన్ లెనియన్ 2-2-0; జనరల్ పోస్టేజీలు 7-14-9; అప్పులు యిచ్చింది 59-11-0; అప్పులు తీర్చింది 10-0-0; నాకర్లు 16-4-0; భరణం 25-0-0; నిల్వ రొక్కం 252-13-11; ఔషధ 391-3-8.

యల్. సు ద ర్శ న రా వు. శు నే జరు.

[illegible][illegible]

క్షయము	0 12 0
ఉత్పాదము	0 12 0
	0 4 0
ప్రతిభా (మూలము)	0 4 0
అంతరము	0 4 0
మమమమము	0 4 0
మమమము	0 4 0

వై. హ. స. మ. ప్రతిభాములు

మహా యోగము	0 12 0
త్వి సారజీవనము	0 12 0
యుక్తి కౌశలము	0 8 0
రామత్వి స్వామి శేషా మోహన్యాయములు	
1 భాగము	0 8 0
2. భాగము	0 8 0
భగవద్గీతా సారము	0 6 0

ప్రశ్న 4,5,6,7,11 సంపుటములు	మొత్తం	180
ఒక్కొక్కటి		
ప్రశ్న 12,13,14,15 సంపుటములు	మొత్తం	300
ఒక్కొక్కటి		
ప్రశ్న 16వ సంపుటము	మొత్తం	140
17,18,19,20,21,22,23 సంపుటములు	మొత్తం	300

చిరునామా: ప్రకృతికార్యాలయట్రస్టు, బెజవాడ.

ప్రకృతి

సచిత్రీ సహజ వైద్య మాస పత్రిక.

ఈ ప్రస్తుత సాగరిక ప్రపంచములో మానవుడు ప్రకృతి నియమములను అనుసరింపక తాత్కాలిక కామ్య సుఖముల కానపడి వెను వెంటనే దుఃఖము ననుభవించుచున్నాడు. మానవుడు ఈ ప్రకారముగ ఆనుభవించుచున్న శారీరక, మానసిక వ్యాధిబాధలనుండి తప్పించుకొను సాధన లేవో ఈ పత్రిక వివరించును.

మంగులు, ఇంజక్షనులు ఆవరణము లేకుండా అతిమాత్రము, త్వయ, కుష్ఠ, రాచపుండు మొదలగు ఆసాధ్య వ్యాధులచేత గాలి, నూర్యకిరణములు, జలము, ఉపవాసము, ఫలాహారము, అధః శయనము, అపహృత్యము, మజ్జి, వ్యాయామము, మర్దన మొదలగువానివలన నిర్మూలించు సులభమగు విధానములను తెలుపును. సంకలనం దు 3-0-0లు మాత్రమే.

750 పుటలు. **సునిశిత వైద్యము** 100 చిత్ర పటములు

డాక్టరు యి. డి. బ్యాబిట్, M.D., L.L.D., గారిచే ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడిన సునిశిత వైద్య గ్రంథము నకు

డా. పుచ్చా వెంకట్రామయ్య, N. D., D. M. గారి భాషాంతరీకరణము. సునిశితములగు నూర్యకిరణవికృత్య, వర్ణచికిత్స, యోగనిద్రాచికిత్స మొదలగు విషయము లిందు విపులముగా వివరింపబడినవి. గ్రహింప సాధ్యము కానివిగా వదలివేయబడిన స్పష్టిరహస్యము లనేకములు కా స్త్రీయముగా వివరింపబడినవి.

నిండు కాల్కోబైండు 1కి పల 4-8-0.

పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

గ్రంథవిషయసూచిక కోరినవారికి పంపబడును.

ఆరోగ్య తత్వము

డాక్టరు పువ్వాడ పేర్రాజుగారిచే రచించబడినది

పల 1-0-0.

ఆహారమునుగూర్చిన సమస్యల నన్నింటినిగూర్చి - రోగములయొక్క చికిత్సలన్నింటినిగూర్చి ఇవి సమగ్రమైన గ్రంథము. ఏమి తనవలెనను సందేహముగలిగినగాని, ఏ వ్యాధిని ఎటుల కుమార్చుకొనవలె నను ప్రశ్నకుగాని ఈ గ్రంథము సందేహములేకుండ సమాధానము చెప్పును.

లయ ట్రస్టు, బెజవాడ.

గ్రంథ కారు. 34 ఆధ్యాయములు, 400 పుటలు.

తొట్టి

ద్యము

చిత్రము 70 పటములు

ఆనేక నూతన చిత్రిపటము లిందు కేర్పబడి నూతన ఫక్కిని ముద్రింపబడినది. కూనె మహర్షి గారి ఆధారపై వైద్యశాస్త్రము, ముఖ్యమైన ఖీనీద్య, రోగారోగ్యవిశేషము, శిశుపోషణము అను గ్రంథములలోని ముఖ్యవిషయములు తేటతెల్లముగ వివరింపబడినవి. ప్రశ్నోత్తరములు కేర్పబడినవి.

పల 3-0-0.

వివరములకు:—మేనేజరు, ప్రకృతికార్యాలయ ట్రస్టు, బెజవాడ.

